

Хааччыһы эйгэтигэр

Хас да күнү быһа экирэттиһэн, биир үтүө күн үлэлиир хонт уоратыгар түбэһэ түһэн Е.А. Тихоновы (хаартыска) көрүстүм. Биир сиргэ олорбото, иллэнэ суоҕа, киһиэхэ барытыгар өйдөнөр. Кылабынай инженеринэн ананан үлэлээбитэ сыл да буола илик. Ол да буоллар кылгастык кэпсэтэргэ холоннум.

- Евтропий Алексеевич, бу ааспыт 2012 сыл эн бэйэҕэр да, тэрилтэҕэ да элбэх улариһылардааҕа биллэр. ГУП-тан арахсан улуус бас билиитигэр кириэ. Бу улариһылар туох сананы аҕаллылар?

- Кылабынай инженер буолбутум, биллэн турар, эппиэтинэһим улаатта, үлэлиир эйгэм куоратынан-тынанан кэҕээтэ. Улууска төннөмүт бэйэбитигэр «самостоятельность» улааппыт курдук буолла. Урукку курдук ГУП-тар тугу биэрэллэрин күүтэн олорбокко, бэйэбит со-

БИИР СОМОҕО БУОЛУҢ!

буоттан тийэ быһа сакаастаан матырыйаалбытын ылабыт. Ол харчытыгар да барыстаах. Сыл иккис агарыттан оннук схеманы

тутуһан эрэбит.

- Уүммүт сылга туох толкуйдааххыны?

- Ааспыт сылга икки сиргэ

Арбынҥа уонна Аппааныга сана кварталнай хоччулунайдары тутан киллэрдит. Матырыйаалын барытын бэйэбит булан, сакаастаан хаачынныбыт. Учүгэй, иккиэн кыстыкка киирэн итиини биэрэ тураллар. 2013 сылга аны Көбөкөҥнө кварталнай хоччулунайы тутары былаанны сылдыабыт. Бары социальнай объектары таһынан ыал чааһынай дьиэлэрин кытары холбуур былааннаахпыт. Бу чоҕунан оттуллуоҕа. Оччоҕуна ыарахан сыаналаах уонна бэрт эрэйинэн тиэллэр газоконденсаттан босхолуохтук. Уонна, манна дьин эттэххэ, улахан сэрэхтээх даҕаны.

- Илин энэр бөһүөлктэри киллэрбэккэ туран, бу арҕаа энэргэ оттук быһытынан бөһүөлктэр аайы гаас кириэ дьин дьонго өйдөбүл баар. Ол дьиннээҕэ хайдаҕый?

- Кырдык, оннук өйдөбүл баар буолуо да, дьиннээҕэ оннук буолбатах. Түбэттэн саҕалаатахха оскуола, балыһа, Маймаҕа

оскуола, балыһа, Хатырыкка детсад, Модукка детсад, Граф Биергэр спортзал хоччулунай-дара гаастара суох. Былаанна, инвестбюджеккэ киллэрбиппит, ол хаһан олоххо киирэрэ биллибэт. Билигин бу боппуруоска улуус күүскэ үлэлэһиэн наада. Харчыта көһүннэ эрэ, атын өттүн биһиги хайа баҕарар сүүрэнкөтөн, ситэрэн оҕоруохтук сөп. Онно уопуттубут.

- Сөп. Ити сөптөөх эппиэт буолла. «Намкомунтеплогер» бэйэтин күүһүнэн хаһан баҕарар уустук үлэни, бэл, санаттан тутууну кыайар буола үүммүтүн үөрэ истэбин. Итинни хайысханьыһыктыбакка тутуһан иһиң! Тастан көмө кэлэрин күүппэккэ, бэйэбит эрэ күүскүтүгэр эрэниң. Онно дьонгутун, коллективкытын түмэ тардын, биир сомоҕо буолун! – дьин кэпсэтибитин түмүктэтиң.

А.Г. КОБЯКОВ, пресс-киин салайааччыта

САЙДЫЫЛААХ ОЛОХХО – ИНТЕРНЕТ НӨНҮӨ

САХА СИРИН ЭЛЕКТРОННАЙ ИННИКИТЭ

Бүгүҥнү олоххо хас биирди киһи өйдөмөт, ичэҕэй-баачарай курдук былаанкалары толорууну, араас кумааһыны, ыспыраапканы экирэттиһини кытта күннэтэ көрсөрө, оһоҕос курдук субуллар уһун уочараттарга элбэхтик турбахтаан, чунобунньуктарга кинэ-наара холлоро баар суол. Билигин итинтэн элбэх дьон эрэйдэнэ сырыттаҕа буолуо гынан баран, бүрээкирээтиһэ бытааннык да буоллар эстэн-сүтэн эрэр. Ити чуолкай. Холобура, соторутааһыта мин онно-манна сүүрбэккэ-көһпөккө, ыспыраапка хомуйан сордоммокко, интернет нөһүө кыраныһыса таһыгар тахсар пааспар онгортон, олох сана өгөлөрүн, сайдытын бэркэ биһирээн олорбун. Манньык буоллаһына дьыаланы-куолуну ситиһэр бэрт дөбөн буолсу. Онон «электроннай бырабытыталыстыба» уонна «информационнай уопастыба» дьин өйдөмөт тыллар кэннилэригэр олоххо дьин туһалаах, судургу уонна табыгастаах суоллар туралларын удумаҕалаттым.

ДЬИЭТТЭН ТАХСЫБАККА ОЛОРОН

Аҕыйах сыллааһыта биһиги оҕо төрөөбүтүн туһунан туоһу суругу уонна пааспарга сайаапканы дьибититтэн тахсыбакка олорон интернет нөһүө биэриэхпит-онгортуроохпут дьин түһээн да баттаппат этибит. Бүгүн манан уонна өссө сүүстэн тахса араас өгөнөн 14.gosuslugi.ru, судаарыстыбаннай уонна муниципальнай өгөнү оҕоруу сайтын нөһүө туһанаахха сөп. Федеральнай өгөлөрү таһынан быйылгы сылтан өрөспүүбүлүкэ былааһын уорганнарын уонна муниципалитеттарын 16 өгөлөрүнэн туһанаахха сөп. Дьибиттэҕи компьютертан интернетинэн көргэнини буолуу, оҕону иитэ ылыы, аҕа буолуу, ааты-суолу улариһыты туһунан докумуоннары онгортуроохха, үлэтэ суох буоллааххына, көмө харчы ыларга сайаапка биэриэххэ, ханна үлэ миэстэтэ баарын туһунан информацияны ылыахха уонна да атыны гынаахха сөп. Сотору өссө 99 өрөспүүбүлүкэтээҕи уонна муниципальнай өгөнү туһанар кыах баар буолуоҕа. Сайтынан туһанааччылар ахсааннара быйта тыһыынчалыы киһинэн эбиллэ турар.

Өрөспүүбүлүкэ киин куоратыгар улахан араллааны 2011 сылга олоххо кирибит «Бырааска көрдөрүнэргэ суруйтары» бырайыак таһаарда. Бүгүҥнү күнүгэ бу өгөнөн Дьокуускай куорат доробуйа харыстабылыгар салаатын www.yakzdrav.ru сайтын нөһүө 100 тыһыынча кэриҥэ киһи туһанаан, отгон салликининэн уонна терминалларынан бырааска көрдөрүнэргэ 43 тыһыынча куорат олохтооҕо суруйтарда. Быйыл муус устар ый-

ыттан куорат дьаһалтатын www.yakadm.ru интернекка порталыгар «оҕо саадыгар электроннай уочаракка» 3 тыһыынча кэриҥэ киһи турда. «Нэһилиэнньэни долгутар боппуруостар улахан болҕомтону ирдиллэр, онон бу уопуту өрөспүүбүлүкэҕэ барытыгар тарҕаахпыт», - дьин Сибээскэ уонна информационнай технологияларга комитет бэрэсэдээтэлэ Константин Семенов эрэннэрэр.

Оройуоннар балыһаларыгар көрдөрүнэр дьон приемна электроннай суруйтары үтүө өрүттэрин хайыы-үйэ кэлэр сыл саҕаланытыгар билиэхтэрэ, ол курдук регистратураҕа уочаракты суох онгоруохтаах «пациент электроннай картата» тиэстэбэй режиминэн үлэлиэҕэ. Итиэнэ кэлэр сыл саҕаланыта оҕо бары саадтарын, оскуолалары уонна колледжтары түмэр үөрэх өгөлөрүн биир кэлим портала үлэҕэ киллэриллэхтээх. Бу сайт көмөгүнэн Саха сири олохтоохторо оҕо саадыгар уочаракка турар, үөрэнээччи дневнигин бэрэбиэркэлиир уонна оннооҕор куруһуокка, секцияҕа суруйтарар кыахтаныахтара.

2012 сыл саҕаланыта «электроннай демократия» сайдыытыгар туһуламмыт өрөспүүбүлүкэ быраапка биир кэлим портала үлэтин саҕалыаҕа. Бу бүгүн муодунай буола охсубут тиэрмин олохтоох киһиэхэ былаас үлэтигэр сыана быһарга табыгастаах, бары өттүттэн ыараннатын көрөр кыағы биэрэр. Порталга дьон өрөспүүбүлүкэҕэ үлэлиир быраап аактарын кытта билсэллэрин үрдүнэн сокуон бырайыактарыгар уонна былаас судаарыстыбаннай уорганнарын быһаарынылыгыгар бэйэлэрин санааларын этиэхтэрин сөп.

БҮТҮН ӨРӨСПҮҮБҮЛҮКЭҕЭ БИИР ТҮННҮК

Судаарыстыбаннай өгөлөр сайтара сана үлэлээн эрэр эбит буоллаһына, 2012 сылга өрөспүүбүлүкэ киинигэр арыллыбыт судаарыстыбаннай уонна муниципальнай өгөлөрү онгортор Элбэх функциялаах киин хайыы-үйэ сайаапка биэрбит 300 тыһыынча кэриҥэ киһиэхэ көмөлөстө. Дальнай Востокка аан маҕнайгы тэрилтэ – дойдуга бастыһынар ахсааннарыгар киирэр. «Биир түннүк бириинсибинэн» үлэлиир ЭФК дьону кумааһыны экирэттиһииттэн босхолуурун тэҥэ сүбэ-ама биэрэр уонна докумуоннарга быраап өттүгэр экспертиза ыытар.

«Биһиги саҕаны киллэрибитинэн комплекснай өгөнү онгоруу буолар», - диир ЭФК пресс-сэкэрэтээрэ Татьяна Панзина. Бүгүн манна «Бэйэ бизнесэ», «Оҕо төрөөһүнэ», «Үлэ ветераннарыгар өйөбүл» уонна сиргэ, бас билиигэ сыһыанна аналлаах өгөлөр комплекстарга үлэлииллэр.

Манньык комплекстарга хас даҕаны хомуур өгөлөр киирэллэр, ити түмүгэр сайаапкаһыт

киин консультаннарыттан атын дьону кытта кэпсэппэт, атын сиртэн тугу да ирдэспэт. Ол курдук, оҕото төрөөбүтүгэр ЭФК-нэ тийбит киһи оҕо төрөөбүтүн туһунан туоһу суругу кытта СНИЛС, ИНН уонна сокуон быһытынан бэрлэлэр көмө харчытыгар, эдэр ыалга төлөбүргэ докумуон онгортон, «Дьибэ кэргэн» өрөспүүбүлүкэтээҕи сертификаты ылыан, оҕо саадыгар учуокка туруон сөп.

Бүгүн ЭФК-нэ Саха сири олохтоохторо 200-чэ өгөнөн

туһанахтарын сөп. Киин филиаллара Ньурбаҕа, Орто Халымаҕа, Намга уонна Бэрдийгэстээххэ үлэлииллэр. 2013 сылга «Биир түннүк» үтүөлэрин Чурапчы, Мэнэ-Хангалас уонна Хангалас улустарын олохтоохторо билиэхтэрэ. Инники былаанна Нерюнгри, Мирнэй уонна Ленскэй тураллар.

Киин мобильнай офистара Эдьигээн, Эбээн-Бытантай оройуоннарыгар, итиэннэ Ньурба уллуһун ыраах сытар нэһиликтэригэр уонна Дьокуускай куорат кытытын нэһилиэнньэлээх пууннарыгар үлэлииллэр.

Мань сэргэ өрөспүүбүлүкэ бары олохтоохторугар анаан, быйыл ахсынны ыйтан (1616 уонна 50-60-50) телефоннай линия аһылынна. Билингитэ манан ЭФК өгөлөрүн туһаныыга консультация бэрлэлэр эбит буоллаһына, кэлэр сылларга судаарыстыбаннай өгө өрөспүүбүлүкэтээҕи порталын үлэтин туһунан информацияны кытта ылар кыах баар буолуоҕа. Манна дьин эттэххэ, ЭФК телефоннаан тийбит дьону бүгүн да өрөспүүбүлүкэ былааһын уорганнарын специалистарыгар быһа холбуон сөп, ол гынан баран чунобунньуктар өттүлэриттэн бу хайысхаҕа көбүлээһин билингитэ иһилилбэт.

УНИВЕРСАЛЬНАЙ ЭЛЕКТРОННАЙ КАРТА ТУҢУНАН

Олохпугар ирдэнэр үгүс туһалаах докумуону сотору кыракий пластик быстаҕа солбуйуоҕа. Саха сиригэр 2013 сыл тохсунньу 1 күнүттэн, бүтүн

дойдуга курдук, олохтоохторго универсальнай электроннай карталары (УЭК) түнэтиэхтэрэ. Карта базовой вариана – пааспары, СНИЛСы, полиһы уонна баанна аналлаах сыһыарыны солбуйуон сөп. Уопастыбаннай транспорто аяны төлүүргэ дьин өрөгүйөннээҕи бастакы сыһыарыны хайыы-үйэ оноро оҕустулар. Бас билээччи баҕаһынан Сбербанк банковскай сыһыарыта холбонун сөп. Итиэннэ студент уонна ааҕааччы билиэтин, уопсайга

дойдуга курдук, олохтоохторго универсальнай электроннай карталары (УЭК) түнэтиэхтэрэ. Карта базовой вариана – пааспары, СНИЛСы, полиһы уонна баанна аналлаах сыһыарыны солбуйуон сөп. Уопастыбаннай транспорто аяны төлүүргэ дьин өрөгүйөннээҕи бастакы сыһыарыны хайыы-үйэ оноро оҕустулар. Бас билээччи баҕаһынан Сбербанк банковскай сыһыарыта холбонун сөп. Итиэннэ студент уонна ааҕааччы билиэтин, уопсайга

Картаны Сбербанк бары отделениеларыгар, итиэннэ ЭФК филиалларыгар биэриэхтэрэ. Дьокуускай куорат дьаһалтаҕа сыһыаннаах дьибиттэригэр хайыы-үйэ картаны кытта үлэлииргэ аналлаах 10 информаты туруордулар. Кэлэр сылга 45 информаты куораттарга уонна оройуон кииннэригэр туруоруохтара. 2017 сылга дьибит өрөспүүбүлүкэ үрдүнэн барыта 600 манньык массыныны туруорарга былаанньылылар.

Карта информационнай системаларын интеграциялааһына, өрөспүүбүлүкэ былааһын алта уорганын информационнай системаларын онгорууга уонна хас биирди киһи универсальнай электроннай картатынан тус кабинетыгар киирэн үлэлиир туспа порталын ситэриигэ үлэ 2013 сылга түмүктэнэр.

ЧЭПЧЭКИ, ЭЛБЭХ УОННА ХААЧЫСТЫБАЛААХ ИНТЕРНЕТИ!

Саҕаны киллэри сибээс эрэллээх уонна хаачыстыбалаах ханаалларын ирдиир. Бу уустук боппуруос ордук тыа сири олохтоохторугар сытытык турар. Ол иһин өрөспүүбүлүкэ Президентэ тыа сири сайыннарар биер кэлим миэрэлэрин туһунан Ыйааһын чэрчитинэн сыл бүтүүтүгэр дьибит интернеккэ киирэр кизэн балаһалаах ханаалынан 103, отгон эһиил – 100-тэн итэҕэһэ суох нэһилиэнньэлээх пуун хаачылылааҕа.

Үөрөхпүт иһин хас биирди Саха сири олохтооҕо өгөнү оноруу хаачыстыбатын уонна сыанатын көрөн, операторы бэйэйтэ талан ылар кыахтаныаҕа. Тимир суолу баһыһынара уонна өссө эбии 200 киломиэтир курдук улууну эбэни нөһүөлээн Дьокуускайга тардыллыбыт оптоволоконнай линия сибээс өгөтүт ырыһынагар сөптөөх илин-кэлин түсүһүүнү үөскэттэ. Нерюнгри уонна Дьокуускай куорат Октябрьскай уоктуругун олохтоохторо ханаал хаачыстыбатын хайыы-үйэ сыаналаатылар – халҕаһа 40 Гб дьибит түргэннээх интернет бүтүн аан дойдугааһы ситим бары уоһун туттар кыағы биэрэр. Дьокуускайга ахсынны 21 күнүгэр бу линияны үөрүүллээхтик арыһа Россия сибээскэ уонна маасабай коммуникацияҕа миниистирэ Николай Никифоров бэйэтэ кэлэн барда. Өрөспүүбүлүкэ Президентэ Егор Борисовка ыгытыллыбыт мунньахха интернеккэ кирири кизэн балаһалаах ханаалын, спутниковай сибээс уонна биздэмэстибэлэр бэйэлэрин икки ардыларыгар үлэлэһэр системаларын сайыннары уустуктара көрүлүннүлэр. Саха сири 99 нэһилиэнньэлээх пуунун кизэн балаһалаах интернеккэ холбообут «Транстелеком» уопутун өрөспүүбүлүкэ тэйиччи сытар мундуктарыгар сибээс ханаалларын хаачыһыыга туһанарга быһаардылар. Ол гынан баран, Россия сибээскэ миниистирэ этэринэн, элбэх үбү ирдиир манньык бырайыактары федеральнай уонна өрөгүйөн бюджеттара, итиэннэ сибээс оператордара кыттылаах судаарыстыбаннай-чааһынай кэпсэти төрүтүгэр эрэ олоһуран олоххо киллэриэхкэ сөп. Миниистир өрөспүүбүлүкэ чэпчэки уонна уһун болдьоохтоох кредиттэри ыларыгар федеральнай министирэстибэ бары өттүнэн өйүөҕэ дьин эрэннэрэ.

Ыраах сытар улустар олохтоохторугар үөрүүллээх сонун – сотору өрөспүүбүлүкэҕэ почта таһар анал семөлүк баар буолуоҕа. Ити баһылыктар уонна араас кэриһэндийэтиилэр тийиһилэрин лаппа түргэттиэҕэ.

Мунньахха элбэх интэриһинэй санаалары эттилар. Ол курдук, миниистир өрөспүүбүлүкэ салалтатын болҕомтотун почта отделениеларыгар нэһилиэги эбэтэр хас да нэһилиэнньэлээх пууну сибээһинэн хаачыһыар кыра кыамталаах сотовай сибээс станцияларын туруоруу боппуруоһугар тарта. Сибээс миниистирэ маньаха өрөспүүбүлүкэ Президентэ почта отделениеларын федеральнай тэрилтэлэр уонна өрөспүүбүлүкэ икки өттүлэриттэн көрүүгэ биэрэр туһунан этиитин өйдөөтө. Ити түмүгүт отделениелары салайыы хаачыстыбата үрдүөҕэ, ол аата нэһилиэнньэни кытта үлэ эмиэ тупсуоҕа.

Сергей МУКСУНОВ

Үөрэх эйгэтигэр

Өй-санаа, баҕа санаа күүстээх дииллэрэ кырдык эбит. Мэлдьитин бири ыра санаа онгостон кэллэххэ, туолар онкулугар барар дииллэрэ мээһэҕэ буолбатах. Ол курдук Е.П. Сивцев аатынан 2 Хомуस्ताах орто оскуолатын учууталлара, оҕолоро, төрөппүттэрэ — бары олохтоохторо ыра онгостубут санаабыт туолла. Ол эбэтэр өр сылларга күүппүт сана таас оскуолабыт тутуллан, ситэн-хотон дьэндэйдэн сана үөрэх арыллытыгар сүдү бэлэх буолан, инникигэ эрэли түстээн, кэрэни кэрэхэлээн ааннарын тэлэччи арыйда, билии аартыгар үктэннэрдэ.

Санатан эттэххэ, 2 Хомуस्ताах нэһилиэгэ Нам улуунун саскы халаан уутугар ылларар кутталыгар кирэр нэһиликтэртэн биридэстэрэ буолар. Онон өссө сүүрбэ сыл анараа өттүгэр дэриэбинэни көһөрүү саҕаламмыта. Дьикти кэрэ айылҕалаах сир: Өлүөнэ өрүс тынанан энгэрлэммит биэрэгин кыйа сытар түөрт олоор түөлбөлөөх, илин мыраан хахалаах, сүүрүгүрэр дьэнкир үрэхтээх. Көһөрүү боппуруоһа бэрт судургу буолуох курдуга — мыраамыт үрдүк сирэ саннын тоһуйан турара. Дьэ, ол курдук, сыыйа көһөн — дьон ууттан күрэнэн, үрдүк сиргэ таланаан дьиз-уот төрүнэн барбыта, Сэргэлээх учаастага диэн ааттаммыта.

Оскуоланы үрдүк сиргэ Сэр-

БАҒА САНАА ТУОЛУУТА

гэлээххэ көһөрүү соруга ба-стакынан турбута. 1989 сыллаахха оскуоланы тутуу са-ҕаламмыта. Ол эрээри, кэккэ мэхэйдэри көрсөн тохтообута. Онтон ылата сүүрбэ сыл устата дьон эрэлин кыыма сүтэн бар-быта, арай тутуу үрдүк кыраа-на «эрэл өйдөбүннүгэ» буолан соҕохоһуйан турара.

ла тутууга сөргүтүллэн, 2012 сыл күһүнүгэр сана үөрэх дьылыгар, балаҕан ыйын 1 күнүгэр икки мэндимэннээх, сиздэрэй кэрэ көстүүлээх, аныгы олох бары ирдэбилигэр эппиэттиир, 156 миэтэлээх сана таас оскуолабыт үлэҕэ киирдэ.

Биллэрин курдук, хайа баҕа-рар тутуу элбэх сыраны эрэйэр.

2010 сылта улахан халаан уу-та салиэннэни сүүс бырыһыан ылан, элбэх ороскуоту аҕалбыта. Дьизэни-уоту, олоҕу-дьаһаҕы чөлүгэр түһэриигэ, Россия уон-на Сахабыт сирин правитель-ствотын өйбүлүнэн чааһынай дьонго сүдү көмө оҕоһулунна. СР Президени Егор Афанасьевич Борисов кэлэн, илэ хараһынан көрөн, өр сылларга туруорсубут боппуроспутун этигэр-хааны-гар чугастык ылынан, оскуола тутуутун сөргүтүтэ, тутуу ба-рыытын бэйэтин илэ хонтуро-лугар ыларын бигэргэспитэ.

Дьэ, бу аҕыйах бириэмэ иһи-гэр, 2011 сылтан саҕалаан оскуо-

Биһиги махтанахпыт этэ, ба-статан туран, Сахабыт республи-катын Президенигэр Егор Афа-насьевич Борисовка, ону тэнэ Нам улуунун баһылыгар Аль-берт Иннокентьевич Ильингэ. Махтанабыт Саха республика-тын үөрэҕиритин министригэр Афанасий Семенович Владими-ровка, Нам улуунун үөрэҕирит-тин начальнигар Венера Ники-тична Дьяконоваҕа.

Баҕа санаабыт туолла! Үөрүүбүт мунгура суох! Мах-талбыт бараммыт!

А.Е. НИКОЛАЕВА,
нуучча тылын уонна
литературатын учуутала

ЭДЭР ЭРКЭЭЙИЛЭЭХ УЧУУТАЛ

көмөтүнэн үөрэнээччилэргэ ти-эрдэр, быһаарар. «Школа цифро-вого века» всероссийскай бырай-ыакка кыттан «Учитель цифро-вого века» диэн сертификаттаах, цифровой үөрэтэр матырыйаал-лары киэнник туһанар.

2012 с. ытыгылыбыт 9-с рес-публикатааҕы педагогическай дьаарбанкаҕа аһаҕас уроку уон-на маастар-кылаас ыыппыта. Бу сылга барыта улуус таһымгар 3 уроугу, 2 маастар-кылааһы, ре-гиональнай уонна федеральнай таһымга 1 аһаҕас уроугу уонна 1 маастар-кылааһы ыыталаата. «Иэйии» уус-уран литератур-най-музыкальнай интегриро-ваннай салон чилиэнэ. Бу кулу-уп иһинэн гуманитарнай цикл учууталларын республиканскай семинардарыгар кыттыһы ыл-быта.

Учуутал үөрэтэр оҕолоро на-учнай-чинчийэр үлэҕэ умсугуй-ан туран кытталлар.

Олег Аполлонович кылаас таһынан үлэҕэ улахан болҕом-тону уулар. Үлэли кэлиэбиттэн маннай кылаас салайааччытын көмөлөһөөччүтүнэн, онтон 2012-2013 үөрэх сылыгар 10 кылаас салайааччытынан бэрт тахсы-лаахтык үлэли сылдьар.

Оскуолаҕа үлэли кэлиэбит-тэн общественной үлэҕэ актыы-бынай, мэлдьи инники күөҥгэ сылдьар. Коллегаларыгар, эдэр учууталларга холобур буолар лидер. Ол да иһин, профсоюз чилиэнинэн, быйылгытан пред-седатель солбуйааччытынан та-лыллан үлэли сылдьар. Сүүн үлэтиттэн быыс булан араас таһымнаах конкурстарга, нэ-һилиэк иһинэн ытыгылар тэ-рилтэлэр икки ардыларынааҕы күрэхтэһиилэргэ көхтөөхтүк кыттар. Ол курдук, 2009 с. нэ-һилиэк иһинэн ытыгылыбыт «Эдэр специалист» күрэх кыа-йыылааҕа, 2010 с. Учуутал сы-лыгар аһаҕас «Эдэр учуутал» диэн сетевой күрэххэ 3-с миэтэ- буолбута. Ааспыт үөрэх дьылы-

гар биһиги оскуолабыт аатыттан улуустааҕы «Учитель года-2012» конкурс финальнай чааһыгар тийэ ситиһиилээхтик кытты-быта. Үөрэх министр кыттыы-лаах «Менеджер образования» диэн республиканскай конкурс финалыгар кыттыһы ылбыта. 2011-2012 үөрэх дьылын түмү-гүдэн Олег Аполлонович «Эдэр педагог-2012» диэн номинация кыайыылааһынан ааттаммыта. Баара-суоҕа 4 үөрэх дьылын тү-мүгүнэн үүнэр көлүөнэни үөри-тигэ уонна иитиигэ ситиһиилэ-рин иһин оскуола, улуус үөрэҕин үлэтигэр профсоюзун коми-тетиттан, улуус баһылыгыттан, республика иччакка уонна спортка министерствотыттан Махтал суруктарынан, Бочуоту-най грамоталарынан бэлиэтэннэ.

Быйылгы үөрэх дьылын аһар, Нам улуунун директордарын мунньаҕар улуус бары эдэр педа-гогтарын ааттарыттан тыл этэр бочуоттаах чизскэ тиксибитэ.

Олег Аполлонович иллээх эдэр дьиз кэргэн аҕа баһылыга. Кэргэнэ Мария Семеновна олох-тоох оскуола выпускнига, нууч-ча тылын уонна литературатын учуутала. Эдэркээн ыалик кы-рачаан оҕолорун бүөбөйдииллэр, күнү көрсө үөрэллэр-көтөллөр, таһаарыылаахтык үлэлиллэр. Кинилэр суоллара дьэнкэ, эр-кээйилээх сулус буолан үр-дүккэ, сырдыкка ыгыра-угуйа тураллар.

Биһиги Олег Аполлоновиһы үөрэнээччилэр, төрөппүттэр уонна биригэ үлэлиир колле-галарын ортолоругар убааста-былынан туһанар диэн сыана-лыбыт. Киниэхэ үлэтигэр өссө үрдүк ситиһиилэри, тус олоҕор, дьиз кэргэннэр дьолу-саргыны баҕарабыт.

Е.П. Сивцев аатынан
2 Хомуस्ताах орто оскуолатын
гуманитарнай-методическай
түмсүүтүн учууталлара

Нам улуунун Модут нэһи-лиэтин республикаҕа билэр киһи балайда буолуо диэн сабаҕалы-бын. Модут айылҕата бэйэтэ эмиз туспа дьиктилэрдээх, сүр-дээх кыраһыабай тыалардаах, аһардас сирин аһын арааһа, балыга, булда киһи ааһан сип-пэт. Биһиги нэһилиэкпит бы-лыргыттан быйылгыга диэри үлэһит дьонунан киэн туттар. Ол да иһин буолуо, Нам улуунугар биир соҕохо агрохайысхалаах оскуола аатын ылан үлэли оло-

дэ төрүнэн күүскэ үлэлээнэр үлэҕэ киирдэ. Түгэнинэн туһа-нан, оскуола үөрэнээччилэрин, төрөппүттэрин, коллектив аа-тыттан оскуолабытын тутууга күүс-көмө буолбут бары дьонго махталбытын биллэрэбит. Оску-олабыт сүрдээҕин кэҥээтэ, саҕа кабинеттар, административнай хостор баар буоллулар. Аны би-лигин ити кабинеттары, хосто-ру ирдэбилгэ эппиэттиир ына оноруохха наада, ити эмиз элбэх

ОСКУОЛАБЫТ САЙДА ТУРДУН

робут. Оҕону аһардас үөрэххэ-билиигэ эрэ уһуйбакка, үлэнэн эмиз иитэбит. Өбүгэлэрбит хаһан баҕарар үлэһит оҕо олоҕу ым-пыктаан-чымпыктаан көрөрүн, үлэҕэ араас сатабылларын ингэ-рэрин, үөрүйэҕи ылынарын этэл-лэрэ. Билигин үйүбэ кистэл буолбатах, чэпчэки өттүнэн харчыны була сатааһын элбээтэ. Тыа сиригэр сүөһү, сылгы лап-па аччаата, ыччат куорат диэки тардыһара элбээтэ. Биһиги оску-олабыт тыа сиригэр олоххо бэл-эмнээх оҕолору иитэр-үөрэтэр сыал туруорунан үлэлиир. Дьэ, өр сылларга туруулаһан туран икки этээстээх оскуолабытыгар эбии, агрохайысханаан үөрэтэр оскуола үлэҕэ киирэн нэһи-лиэккэ сэргэхсийиини таһаарда. Бу үлэни илээн-саҕалаан үлэ-лэппит Российской Федера-ция уопсай үөрэхтээһинин бочуоттаах үлэһитэ, Саха рес-публикатын үөрэҕиритин туй-гуна, А.С. Макаренко мэтээлин хаһаайына оскуола директора Гуляев Владимир Иванович бу курдук сэхэргийэр:

— Биһиги оскуолабыт 2000 сылтан агрохайысхалаах оскуо-ла статуһун ылбытыгар нэһи-лиэк баһылыга Е.Н. Дьяконова уонна «Модут» МУП директора В.В. Осипов сүбэлэһэн баран-нар, ГУП хонгуратын дьиз-этин оскуолаҕа биэрбиттэрэ. Хас да сыл оҕолор ити дьизэҕэ үөрэммиттэрэ, ол ынан баран, сүүн оскуолаттан олус ыраах турар буолан оҕолор төттөрү-таары сылдьалларыгар ыраа-хаттардаах этэ, ол иһин нэһи-лиэк баһылыга Г.Н. Чиркованы кытта сүбэлэһэн дьизни оскуо-ла таһыгар көһөрөн аҕаларга быһаарыһпыт, бастаан үлэни Е.Г. Коголев саҕалаабыта. Ол ынан баран, үп-харчы өттүгэр ыраахаттары көрсөн хас да сыл үлэтэ соһулунна. Онтон бый-ыл улуус дьаһалтата, чуолаан, баһылы А.И. Ильин, тутуулар С.С. Матвеев, Г.П. Гуляев, А.М. Кириллин уонна бэйэбит нэһи-лиэкпит В.К. Колесов биригээ-

үбү-аһы эрэйэр. Билигин итинэн дьарыктана сылдьабыт, — диэн Владимир Иванович санаатын үлэһиннэ. Биһиги оскуолабыт оҕолоро Абхазия республикатын Гагра куоратыгар Москватааҕы государственнай техническай университет уонна Бүтүн Рос-сиятааҕы «Инникитэ хардыы» уопастыба тэрийэн ытар 24-с Россиятааҕы «Академия Юных» оскуола семинарыгар уонна учууталлар «Наука в школе» семинарыгар ситиһиилээхтик кыттан кэллилэр. Бу оҕолору илээн-саҕалаан илдьэ сырыт-та өр сылларга оскуолаҕа үөрэх чааһын сэбиэдиссэйинэн үлэ-лээбит Российской Федерация уопсай үөрэхтээһинин бочуот-таах үлэһитэ, СР үөрэҕиритин туйгуна, Саха республикатын Президенин «Барбарыы» наци-ональнай фонда стипендиата, «Модут нэһилиэтин сайдыыты-гар кылаатын иһин» бэлиэ ха-һаайката Корякина Анастасия Григорьевна.

Анастасия Григорьевна «Научное общество учащихся» түмсүүнү 2008 сылтан сайа-ян кэллэ. Ити кэмгэ Россия таһымгар 1 оҕо иккис миэтэ-ни, 8 оҕо төрдүс миэтэни, 6 оҕо дипломант буолан кэллилэр. Бу элбэх үлэттэн тахсар, дакы-лааты ылын да суруйбаккын. Төрөппүттэр оҕолоро Россия таһымгар ситиһиилээхтик кыттан кэллэллэриттэн киэн тут-таллар.

Дэ, ити курдук, күнтэн күн аайы саҕа саҕахтар аһыллан иһэллэр. Биһиги оскуолабыты-гар өссө да элбэх былааннаах үлэлэр бара тураллар. Манна барытыгар биһиги төрөппүттэр-бит күүс-көмө буолаалар, оскуо-ла үлэтэ септөөхтүк барарыгар кэлэр өттүгэр өссө да өйдөһөн үлэлиэхпит диэн эрэллээхпит.

Т.В. ПЕТРОВА,
СР үөрэҕиритин туйгуна,
Модут

Бэлиэ түгэн

Ааспыт сыл бүтүүтэ НПК балаҕаныгар чөл олоҕу өрө тутар, алта оҕо күнүбэй ийэтэ, олоҕун орто омурданын бэлиэтиир дьоро күнэ буолан ааста.

Анна Петровна кэргэнинэн Иннокентий Кимовичтыын, ону тэнэ

КЫМЫСТААХ ЧОРООНУ КҮӨРЭЧЧИ КӨТӨБӨН

ыгырыылаах ыалдьыттар сахалыы таһна-симээн кэлбиттэрэ бырааһынныгы тупсаран, ситэрэн-хоторон көрдөрдө. Бу бырааһын-нык саҕалаһыта, сахалыы сиэринэн алгыс тылы СР үөрэҕиритин туйгуна, ветеран учуутал Протопопова Ольга Петровна эттэ. Анна Петровна «Саха республикатын үөрэҕин туйгуна» үрдүк ааты ылбытынан ил сүрэхтэн тахсар эвэрдэбитин анаатыбыт. Үбүлүөй икки остуолун илээн-саҕалаан артыыс идэлээх Валентина Ива-новна Чиркова олус бэһилээйдик ытта. Маанылаах остуол аһын Иннокентий Тарбахов үөрэнээччитэ, үрдүк категориялаах повар Эверстова Евдокия Семеновна астаабыт. Бастакы эвэрдэ тылы Арчы дьэитин үлэһитэ Анисия Дмитриевна Левина эттэ. Биригэ үлэлиир тэрилтэтигэр «Кэскил» оҕо саадын аатыттан Евдокия Шапошникова «Кыталык» үнкүүтэ олуһун кизэргэттэ. Сандалы дэлэй астаах ма-аны остуолга олон ыгырыылаах ыалдьыттар кымыстаах чороону өрө тутан, эвэрдэ тыл эгэлгэтин эттилэр. Элбэх хоһоон, аныгылыы «Elektro» үнкүү, саҕа ырыалар, индийскэй үнкүү, көрдөөх монолог истэн олус үөрдүбүт, сэргэхсийдибит.

Манньк үчүгэй тэрээһиннээх, чөл олоҕу өрө тутан, кымыһынан ылыллар үбүлүөйдөр, сыбаайбалар тэриллэн ытыгылалларын баҕа-рабын, оччоҕо ыччат чөл олоххо тардыһыта күүһүрүө этэ.

С.Е. НОГОВИЦЫНА,
Нам

**Спорт — дьулуур,
спорт — тулуур**

«Кэм-кэрдии аастабын ахсын, озорбут олохун уһаан, хайдах эрэ инники

сыллар туоһута буоларбынан, дойдубар үлэлээбит уонна биир бириэмэҕэ алтыспыт түгэннэрбин өрүү саныбын.

Тустуу көбүөрүгэр үгүс сүгүрүйээччилэри түмүт

ук буоллаҕа. Айылҕаттан күүстээх, этгэринэн-сииннэринэн толору кыахтаах дьон холку, олус сэмэй уонна килбик буолааларын куруук туораттан кэтиибин. Оннук хаачыстыба

КЫАЙЫЛАРЫНАН НАМЫ ААТТАПЫТА

көрүүн кылгырыга дылы, ол иһин кырдыар сааспар дылда хаан ыйааҕар ыксаабыта буолан, олохпор туғу эмэ бэлиэни хаалларан, ол түбүгэр сордоно сатыбын», — дьин биир кырдыаҕа киири эпитин өйдөөн хаалбыппын.

Озорбут олохун бүтүннүүтүн эргитэн толкуйдаабыт аарыма кырдыаҕа санаата оруннаабын онно өйдөөбүтүм. Озорбут олохун кэрчигэ кырдыар сааскар биридэ биллэр дириллэрин билигин итэҕэйдим. Онтон эдэр-сэнэх сылдьан ону, тоҕо эрэ, аахайбат курдуккун. Ол иһин, суруллубут санаа «суоруллубатын» өйдөтөн, билигин көлүөнөҕө тиэрдэн, сурукка-бичиккэ тиһиллэр биир тэттик ахтыбын бэчээт нөҕүө таһаарыахпын баҕардым.

Сахабыт сириин XX-с үйэҕэ киэнник биллибит тустууктарыттан биридэстөрүн, бэйэтин кэмгэр дьохун ситиһиллэрдээх, ыарахан анардара ыйааһын чаҕылхай тустууга Захар Чукров туһунан сырдаттыам.

Саха тустуутугар Захар Николаевич бири сүҥкэн ситиһиллээх уонна тус кылаатын киллэрсит үтүө өйдөбүлүн бары билэбит. Ыраах 80-с сыллартан (ол аата биэс сым устата) биһиги орой-уоммутугар үрдүк үөрэх кэнниттэн ананан кэлиэ-життэн, Нам оройуонун спордун историятыгар үтүө аатын хаалларбытын орто саастаах өтүлэрэ бары өйдүүлэр. Кини ити сыллартан хайы-үйэ буспут-хаптыт, Саха АССР чемпионаттарын (1972, 1977 сс.) кыайылаахтара буолан, аата-суола биллибит бириэмэтэ этэ. Мин ол

уонна сөҕө-махтайа абылаппыт тустуугунан биллэрин, дьэ манна, Намга илэ характарынан көрөн улаханник астымытара. Саха сириин улахан таһымнаах уон-

Захарга эмиэ баар. Ол оннугар кини көбүөргө олох атын, бири да очкону биэрбэт, олус кимиилээхтик тустарын биригэр тустубут, эрчиллибит табаарыстара бэркэ дьин биллэллэр.

на үрдүк тэрээһиннээх күрэхтэһиилэригэр Захар Николаевич мэлдьи инники күөнүгэ сылдьарына дакаастаабыта. Ол курдук, XXV-с, XXVI-с, XXVII-с чемпионаттарын кыайан, соротох бэйэтэ Намы ааттатан үрдүк пьедесталга тахсыбыта. 1983 сыллаахха Майаҕа ытыллыбыт IX-с Баһылай Манчаары спартакиадатын хапсаҕайдаһан тустуу мунуугу кыайылааһынан тахсан, Энциэли хочо аатын өрө туһуута. Ол сылларга бэйэбит уолатарбыт Гаврил Винокуров уонна Алексей Никитин СГУ-тан кыттан бириистээх миэстэлэргэ сылдьыбыттар.

Захар Николаевич оҕо эрдэжиттэн өрө мөксөн, оонньоон-көрүлээн, син бири, эдэр эрчимнээх санаатыгар күүстээх буолар баҕата кыайан тусту-

Көнники сылларга тохтоон хаалбакка, салгыи ветераннарга тахсан үгүс элбэх ситиһиллэммитэ. Республикатын кизэн уорбатынан сылдьан төһөлөөх элбэх сыратын уонна күүһүн эрибэтин ааҕан сиппэки. Кэлин уолаттар улаатаннар бири бириэмэҕэ үһүөн бири ыйааһынга тустуубуттары кыаһыгар көрбүт дьоллоохпун. Бу күһүн үлэбиттэн иһэн Захар Николаевичи хаста даҕаны көрсөн турардаахпын, онно: «Дьэ, убайым туһунан суруй-уом этэ», — диэбиппэр холку баҕайытык наадата суох диэбитин утарымын, төрөөбүт улуһум көңүл тустуу историйтын сайдытыгар сүҥкэн кылааттаабын учуоттаан суруйдум.

Анатоллий СОФРОНОВ — ОНТУОН

Күн-дьыл

2012 сыл ааста, былырынын дьин ааттыбыт. Онон былырынын тохсунньу хайдах этэй дьин мунаарабыт. Кэпсибиин.

Тохсунньу бири, икки, үс күннэригэр кыра былыттаах, сарсыарда 35 кыраадыс тымныы этэ. Үс күн кыраһалаан, хаар халына 29 см буолбута. Алтыс чыһылаҕа сарсыарда 30 кыраадыс тымныы, күнүс 26 этэ, былыттаах, кыраһалаабыта. Ороһооспо күн -42-44, ахсыска -47-49 дьэри тымныыбыта. Салгыи тохсунстан уон түөрт чыһылаҕа дьэри -49-53-54 кыраадыска дьэри тымныы, оҕолор үөрэмэтэхтэр. Тохсунньу уон биһиттэн

ТЫМНЫЫ ОБУРГУ ТУРГУТАР

он тохсуска дьэри -36-40 дьэри тымныыта намыраан абыраабыта. Тохсунньу сүүрбэһис күнүгэр -45-46 тымныы, былыта суох этэ. Сүүрбэ бири-сүүрбэ икки күннэргэ былыт кэлэн -28-35 кыраадыс буолбута, хаар түспэтэҕэ. Тохсунньу сүүрбэ түөрдүгэр былыт бөҕө буолан хаардаабыта, сарсыарда -24, күнүс -20 буолбута. Салгыи тохсунньу сүүрбэ биэс күнүттэн сүүрбэ ахсыска дьэри сарсыарда -15, -18, -26, -31 кыраадыс буолан соһуппута. Былыттаах күннэргэ хаар түспэтэҕэ. Сүүрбэ тохсуска -34, отутуска -41, отут би-

рис чыһылаҕа -40 буолан былыта суох күннэринэн тохсунньу бүппүтэ.

Оттон быйыл хаар халына 28 см буолла. Былырынын 27 см халын этэ. Онон быйыл да тымныы хатыланан сөп. Былыр тохсунньу -63 тийэ тымныыра. Тымныы кыраайыт тымныытын бул-куйар, эрийэр-мускуйар, онон сылыдаҕына аны тымныыбат дьэмэҕэ. Тымныыбыт кэли омуртаран харыстыыр даҕаны, бэйэ-битин да тургутан көрөр. Этэннэ кыстаан!

**К. ЕРЕМЕЕВ,
Кыһыл-Сыр бөһүөлөгэ**

**Улуус мунньаҕын
сессиятыгар**

«Нам улууһа» МТ депутаттарын сэбиэтин онус учуоттаах сессията ахсынньы 29 күнү-

«СР бюджет тутулун уонна хамсааһынын туһунан» СР сокуонунан уонна «Нам улууһа» МТ устаабынан салайтаран улуус 2013 сыллаах бюджетин дохуоттаах чааһын 1614951,794

буолуохтааҕа, 2013 с. ис муниципальнай изэ 18151,9 тыһ. солк. аһара түһүө суохтааҕа бигэргэннэ.

Депутаттар гражданнарга олоорор дьэни туттууга бэриллбит 145965,28

СПОРТ ПРОГРАММАТЫН ЧОЧУЙТАРА ТӨННӨРДҮЛЭР

гэр буолбута. Бу сессияҕа 2013 сылга «Нам улууһа» МТ бюджетин туһунан боппуруоһу сэргэ 9 боппуруоһу көрүллүбүтэ. Олор истэригэр: «2012-2017 сс. оҕо физическэй культуратын уонна спордун сайыннары», «2013-2017 сс. «Роботехниканы» онорууну баһылааһынга туһайылыбыт научнай-техническэй үлэни сайыннары» программаларын ылыны туһунан боппуруостар көрүллүбүттэрэ.

Улуус депутаттара: РФ Бюджетнэй кодексунан,

тыһ. солкуобайынан, ороскуоттуур чааһын уопсай кээмэин 1618593,774 тыһ. солк., бюджет дефицитин кээмэин 3642,02 солкуобайынан бигэргэтэргэ дьин быһаардылар. Итини сэргэ «Нам улууһа» МТ муниципальнай бэйэ иһин мунуутуур үрдүк кээмэйэ 2014 с. тохсунньу 1 күнүгэр 12245,98 тыһ. солк., ол иһин-гэр муниципальнай гаран-тияларга муниципальнай ис изэ үрдүк таһыма 2013 с. тохсунньу 1 күнүнээҕи ту-ругунан 10759,88 тыһ. солк.

солкуобайдаах иһин «Нам улууһа» МТ иһин кинигиттэн сорго дьин быһаардылар.

Сессия көрүүтүгэр киллэриллибит «2013-2017 сс. улууска оҕо спордун уонна физкультуратын сайыннары туһунан» биэс сыллаах Програма барыла көтүмэхтик, итэҕэс-быһаҕас оҕоһуллан киллэриллэ-битинэн, балай да үһүн дьүүлэһии, ырытыи кэн-ниттэн, хаттаан онорууга, чочуйууга төннөрүлүннэ.

И. ИВАНОВ

**2013 сыл —
Тыа сириин сыла**

2013 сыл Тыа сириин сылынан биллэриллэн, тыа дьонугар эрэл кы-ымын сахта. Президент уураабын омос көрдөххө, уопсай тылларынан сурул-лүбүт курдугун иһин, суб-сидия харчытыттан ураты, арааһа, манна тыа хаһаа-йыстыбатын министер-ствота улуустар салайа-аччылары уонна олохтоох дьаһалта тустаах сылга ханнык үлэлэр ытыллы-ахтарын төһө үп-харчы ороскуоттаныабын бука быһаараллара буолуо.

Тыа сирэ саха ому-к туллар туттааҕа, тылбыт-өспүт, культурабыт, ому-к быһыытынан элбээн баар буоларбыт дуу, суоһун дуу быһаарар сириинэн буолар. Нам улууһугар кэлинни кэмнэ, ордук Нам селотугар уонна урукку совхоз кииннэригэр 1 Хо-мустаахха, Хамаҕаттаҕа,

КЭМИ БАТТАҤА

Аппааны, Хатырыкка дьон-сэргэ ордук тарды-нар, олохсуйар буолла. Манна ордук суол-иис, уот, газ, үөрэх кыһалара, мед. көмө сайдыбыт буол-лан, тардылаах. Кытыи сирдэргэ бу чааһыгар ыарахаттары көрсөбүт. Сир-уот баар эрээри, тыа хаһаайыстыбата сиртэн аһаан-таһан олоорор. Ону көдүүстээхтик туһанарга дьону-сэргэни олохтоох-тук олоордуох баара.

Кэлэр сыл Көбөкөҥнө хас да сыллаах үлэ түмүгэр аатыгар Тараҕа уу-та түһүөхтээх. Оттуур, мэчирэн сирдэр тахсыах-тара дьин буолар. Анардас ууну түһэри тутта уон-на ситэ үлэ ытыллыбат түмүгэ кэрэгэй буолар. Манна анаан улахан хотон тутан дьон олоороругар, үлэлиригэр сана, сылаас дьэ-уот тутан эдэр дьону олохсуйар үлэ ытыллыан

наада саныбын. Арбынҕа билигин баара эрэ 32 оҕо оскуола үөрэнэр. Бу кы-тыи нэһилиэккэ болҕомто ситэ ууруллубатаһын тү-мүгэ. Манна эмиз үлэлиир дьонно дьэ-уот тутан үлэлиэххэ сир-уот баар. Арбынҕа килиэккэлээх кыыл иитэн, ону батарал-лара буоллар, үлэ миэстэтэ тахсыа этэ.

Уопсайынан, кытыи нэһилиэккэ ордук бол-ҕомто ууар, онно дьону олохсуйар кэм кэллэ. Урут «Илин өңгөр» дьин програм-ма ылыллан үлэ ытыллан иһэн сураҕа-садыга да сүттэ. Маны сөргүтэн үлэ-хамнас барарыгар про-грамма ылыллан наада.

Тимир суол Аллараа Бэстээххэ кэллэ, онтон би-һиги илин эңэр нэһилиэк-тэр онно тийэр суолбут да суох курдук.

**П.Е. ТАРСКАЯ,
Хатаас бөһ.**

«01» иһитиннэрэр

Нам улууһугар 2011 сылга 30 баһаар тахсы-быта, 2012 с. 24 баһаар

с. 8 баһаар буолбут, ик-кис кварталга 10 баһаар, үһүс кварталга 2 баһаар, төрдүс кварталга 4 баһаар умуруорулуна. Умайыи

лааҕы харыйабыт исти-эки нэртэн 1 миэтэрэ тэйиччи туруохтаах, онтон гирлян-дабыт күүһэ 25 Вт улахан

СЫЛУСТАТА — 24 БАҤААР

бэлиэтэннэ. Бу 2011 сы-лы кытта тэҥнээтэх-хэ 17% намтааһын буол-ла. Баһаартан хором-ньу былырынын кү-көрдөрүүттэн эмиз ачча-ата. Бу тахсыбыт 24 ба-һаартан 15 чааһынай дьон олоорор секторыгар бэли-этэннэ, 3 кэбиһиллээх от умайда, 3 массына, 3 объ-ектарга умайыи таһыста. Бириэмэтинэн араардахха: Бастакы кварталга 2012

тахсыбыт сүрүн биричи-нэлэринэн буолаллар:

— уоту сэрэҕэ суох тут-туу;

— оһоһу оттууга бы-раабылалары тутуспат буолуу;

— электричество сити-миттэн уонна электропри-бордартан умайыи;

— оҕолор уотунаан оонньоонуннара.

Уоттаах-күөстээх, түмсүүлээх. Саҥа дьыл-

буолуо суохтаах, фейер-верктэри сертификаттаах буоллахтыына туттуох-хутун сөп.

Баһаары аһыйатар сы-алтан олоорор чааһынай, муниципальнай дьэилэри-нэн уонна араас объектарга сылдьан баһаарынай сулу-успа үлэһиттэрэ инстру-ктаж ытыахтара.

**М.А. ЛЕБЕДЕВА,
Намнааҕы баһаарынай
сулууспа инструктора**

ЫРЫА КИЭҤЭЛЭРЭ БУОЛАЛАРЫТАР

ричнэйдэрин, дьону түмэр, сомоһолуур күүстээгин өссө да итэҕэйдит. Ол курдук, байаанга хайдах курдук бастакы аккорд иһиллэтин кытта, залаҕа олоор дьон бары «Мах-тал ырыатын», «Юбилей ырыатын», «Долгунчаны», «Студент доҕорбор» уо.д. ырыалары бири тыһынан толорон кэбистит. Бу биэчэр мээһэҕэ оҕо музы-кальнай оскуолатыгар бу-олбата, кини аатын сүгэр, улуу композитор аатын илдэ сылдьар оскуола оҕолоро манна үөрэнэллэр, кининэн кизэн туттуохтара турдаҕа.

Бу күн икки вокальнай ансамбыллар толоруула-рын иһиттибит. «Айылгы» ансамбль - Дьокуускай куоракка оҕо интерна-тын үлэһиттэрэ. Ыраа-хан ийтииллээх оҕолору көрөллөрүн-истэллэрин таһынан, мустан ыллы-ыллар, куоракка ытыл-лар бары тэрээһиннэр-гэ өрүү актыыбынайдык кыттар коллектив буолар. Бу кэнниттэн олохтоох мелодист Татьяна Гаври-левна учууталын А. Ка-лининский «Барыта үчү-гэй», ону кытта бэйэтин «Алааспар» дьин ырыатын

олус истинник, кини эрэ ыллаһыах курдук туттан-хаптан толордо.

Оттон «Дьүөгөлэр» на-роднай вокальнай ансамбль бири дойдулаахтарбыт ырыаларын А. Шестаков тыл, мел. «Доҕорбор» уон-на М. Тимофеев тыл, С. Ку-дрина мел. «Табалар» дьин ырыалары олус табыллан байаан доһуһолунаан то-лордулар. Маны тэҥэ со-торутааһыта айар кэнсиэрин тэрийбит, кизэнник биллэр олохтоох мелодистыт Андрей Замятин тыл, мел. «Сизьтиһэн сэгэйэ хаам-сыахпыт» дьин ырыатын толордулар, көрөөччүлэр дохсун ытыс тыаһын хо-муйдулар. Инникитин да маннык ис кирибэх ырыа кизэлэрэ буолалларыгар баҕарабыт.

Түмүкпэр, 2013 сылга «Тулдук Хаара» түмсүүбүт тэриллбитэ 35 сылын бэлиэтиэхтээх-пит. Онон, нэһиликтэргэ баар айар талааннаах-тар түмсүүлэрин иннигэр былааннаах үлэ барара күүтүллэр.

**Е. КУТУКОВА,
«Тулдук хаара»
мелодистар түмсүүлэрин
салайааччыта**

Кэрэ эйгэтигэр

Сэтинньи 17 күнү-гэр улуустааҕы «Тул-дук хаара» мелодистар түмсүүлэрин уонна З.П. Винокуров аатынан оҕо ис-кусствотын оскуолатын тэ-рийитинэн «Саха ырыата кэм кэрдии чэрчитинэн» дьин кинигэ презентацията оҕо музыкальнай оскуо-латыгар буолан ааста. Бу кинигэҕэ матырыйаалла-ры тиспит, мусупт автор-нынан Кэбээйи улууһун ытык кинигэ, композитор Алексей Калининский бу-олар. Бу кинигэҕэ саха музыкатын, ырыатын аан дойдуга таһаарыт дьон-нортон саҕалаан, аныгы композитордары, мелодистары, рок-музыкаҕа тийэ 4 түһүмэтинэн су-руйбут. Саха ырыатын тула кизэн кэпсэтии буол-ла. А. Калининский эл-бэ-ааччылары тустарынан экранна слайдалары көр-дөрдө, бэйэтин ырыатын толордо. Аан дойдугааҕы фестиваль лауреаттара, «Айылгы» вокальнай ан-самбль толоруутугар эл-бэх ырыаны иһиттибит. Иккис чааһа сахалартан бири бастакы композитор, бири дойдулаахпыт З.П. Винокуров туһунан буол-ла. Захар Винокуров саха ырыатын сайдытыгар улахан олуқ уурбутун, ки-ни ырыалара чахчы да ли-

Ааспыт сылы эридьиэстээтэххэ

Улуу дьаалы Дракон кылы ааспыт сылга Арасыйыа устун аарыгыран ааспыт суолун анааран көрдөххө үгүс үтүө-мөкү, үрүң-хара дьыалалар буолуоталаабыттар.

Бастатан туран, ааспыт сылга тохсунньу ыйга дойдубут мунгур тойонунан Путин талыллыбыта. Быыбар түмүгэ мөккүрдөөх буолуобун сыһып параны сыһарытар «аптаах» Чуурап судургутук быһаарбыт дьон суруйаллар. Ол төһөтө кырдыга-сымыйа кыайан да каастаммат. Быыбар түмүгүн бырачыастаан, дойдун салалтатын утары Болуотунай болуоссакка хас да тыһыынча киһи тахсан барааттаабыттарын бахтаттылар. Аны онук уулуссаны уйгуурдар дьону улахан ыстараабынан уодьуганньырга уураах табыста. Онон дэмэкирээтиэбит элээмэтэ сыта да суох буолан эрдэ.

Быйыл сайын Путин мотуордаах дельтаплангна олон кыталыктар үөрдэрин сирдэн, муннарбакка тийиэхтээх сирдэригэр тиздибит үһү. Онон киһи норуоту даһаны муннарбакка сирдиэти дьон буолар.

Бэрэсидьиэн өссө хоруусуйаны утары уоттаах сэрини биллэрдэ. Онуоха баара бэйэтэ анаабыт оборуона министриэ Сөрдүкүөп дьон киһи дьэ сүрдээх киһи эбит, бэйэтэ хоруусуйа хоруола буолбут, аармыйа баайындюлон, малын-салын маҕайдаабыт, сорьотун таптаһар дьахталларыгар бэлэхтээбит. Күрүө намыһахтыы дьахталлар хаайылыбыт курдуктар, оттон тойон Сөрдүкүөп сууттаныхтааһар Путин сүбэһитэ буолбут диилэр. Дьэ, буолар да эбит! Хайдах уорарга сүбэлиирэ эбитэ дуу?

Саха сиригэр Луо кыыл эмис оспот суолу-иһи хаалла-

ран ааста. Аан бастаан бэйэтин чийиһигэр ааттаммыт «Дракон» дьон түүнүгү түүһүлгүэ ыалдьыттаан биэр эдэр киһини хабаан бардаҕа үһү. Онтон сылтаан түүнүгү эрээстэрэннэри сабыаха дииллэр да баайдар обургулар халданнарын хап гына саппаттара чаччы.

«Нуучча сиригэр ким үчүгэйдик олоһор?» — дьон улуу бэйиэт Некрасов ыйышпыта ыраатта. Онуоха эппиэттээн «Главстрой» тойоно эмиз Некрасов дьон киһи (аймаҕа эбитэ дуу?) 30 мөлүйөнү уоран баран иһэн самолетка тутуллубут. Нуучча сиригэр мин үчүгэйдик олоһорум диэбитэ сатамматах.

Уоруйах оборуона министриин дьаһалынан эбитэ дуу, Тиксии куорат блокада олоһордо. Онон «Тиксии блокадатын кыттыылааҕа» дьон мэтээли оңорон Тиксии олохтоохторулар биэриэххэ наада. Өссө биэр мэтээли, «Тиксиини блокадаттан босхолоһун иһин» диэни «Якутия» хаһыат кэрэспэдиэнигэр... түөһүгэр иилэр наада: Киһи Путингэ быһааччы Тиксии боппуруоһун туруорбутугар Путин дьаһал ылыах буолбут. Бас буолан ыстаммыт ыстааннаах Ыстаахпай тойон сураҕа суох сүһүт дииллэр. Ким булбукка хайаҕастаах ыстаан бириэмийэ бэрриллэрэ буолуо.

Өлүөнэни өңөйөн турар Мааман хайатын ирбэт тонгуттан саха учуонайдара түн былыргы өлбөт тыыннаах бактериялары буллулар. Ол бактериялар ДНК-рын ханнык эрэ харамайга киллэрдэххэ ол харамай уһундук өлбөккө олоһорон сөп үһү. Киһи үйэтин уһатар албас көһүннэ дииллэр. Дьэ, оччо сир үрдэ кыйма курдук кырдыаҕас дьон буолуо. Бизнсийэбитин хантан оччо элбэх харчыны булан төлүөхтөрүө? Эмиэ дьэ мөһүөкүтүө боппуруос буолар ди.

2013 сылы Саха сирин салалтата тыа сирин сылыннан биллэр-

дэ. Ол саамай сөп. Аныгы баайдар сийдэрэйдик далбардаан олоһор, түүннэри-күнүстэри көрүлүүр дьыбарыастарын, дьаданы дьон тугу да атыһылапакка дьаарбайан эрэ тахсар, ыар сыанаалаах табаардаах килиэ-халаа мааны маһаһыннарын үрүтүрдүгэр тутуох кэриэте тыа сиригэр кулууптары, оскуолалары, балыһалары, хотоннору хото тутарга дьон үтүмөнү тыһырыллар буолуохтаах.

аччыктааһынтан быһаабыт Со-бо балыкка Дьокуускайга көмүс дуйдаах пааматынньык турбутун куорат күлүгээтэрэ лапчанын туура охсон кэбиспиттэр. Саас куорат дэлэгэй чалбаҕа халыйдаһына устан барыа дьэбиттэрэ дуу, эбэтэр итирик дьон дьингээх балык дьон пиибэ сокууската оңостоору гыммытта-ра дуу?

Өлүөнэ эбэбит очуос таастара айылҕа кэрэ-бэлиэ харыстанар

бэйэтин этэрээтигэр тыаҕа илдьэ барыа эбитэ буолуо. Хата, суох буолан абыраата.

Луо сылын биэр кэрэ-бэлиэ түгэнинэн биһиги чабылхай Максимытыгар, аан бастаан саха киһитигэр атын судаарыстыбаҕа, Бишкек куоракка үйэлээх өйдөбүннүк турда. Улуу Омуоһап 115 сылын киэн далааһыннаахтык бэлиэтээтибит. Уруй-айхал буоллун улуу уолбутугар, буурҕаһыт

ЛУО СУОЛУН СОҔОРДООН

Ол харчы хайа ханаалынан аналлаах, аадырыстаах сиригэр тийиһин айбыт таңара бэйэтэ билэн эрдэ. Хоруусуйа хороонугар хорьдойботор ханнык.

Луо сылыгар Саха сирэ нуучча судаарыстыбатыгар холбонмута 380 сылын өрөгөйдөөхтүк бэлиэтээтибит. Баҕа өттүнэн, эбэтэр күүс өттүнэн холбоспунтун кэм да мөккүһэллэр. Биһиги муударай кинээспит Мьыма норуотун быһаары Нам сиригэр Бэкиэтэптин эйэлэһэн илии тутуспуттарын история кэрэһэлиир. Онон биһиги Рыкуновтуу: «Ураанҕайды уруй, уруускайды ураа!», — диэхтээхпит.

Сэри кэмигэр сахалары бэйэтин сийрбэлээн туран

миэстэтэ буолар дьон ЮНЕСКО билинэ. Онон аны олонхобутун очуос таас үрдүгэр туруорарбыт буоллар Голливуд аатырбыт режиссера Кэмерон онно кыайан ыттан тахсан олонхобутун уоруо суоҕа этэ.

Лондоннаағы Олимпиадаҕа биһигиттэн нуучча бухатыра Колодко бухатыр кыһа Евгения ыар тимир дьаадыраны бууска курдук кыратан, аччыгы да буоллар «тимир киһи» дьон аатырбыт Балынец, оһунан бэргэн ытааччылар Тимофеева, Артахинова ситиһилээхтик кыттан кэллилэр.

Ааспыт үйэлэргэ олоро сылдыбыт Англия манчаарыта Робин Гуд тыыннааҕа буоллар бэргэн охчут кыргыттарытын

мохсоһолбутугар! Сымыйа дьыалаҕа эриллэн хаайылла сылдыбыт биһиги уолбут суоһа суох сууту утары охсуһан, кырдыга кылбайан, көнүлгө көтөн табыста. Эр санаалаах Эрэмийэпкэ эҕэрдэ!

Биһиги «Энсиэли» хаһыаптыт редактор-дириэктэрэ Владислав Касьянов журналистика уобалаһыгар Государственной бириэмийэ лауреата буолла! Хаһыат аҕааччыларын, кэрэспэдиэниһин ааттарыттан эҕэрдэ!

Кэлбит саҕа сыл барыгытыгар дьолу-соргуну тосхойдун, моҕой кыылга муомахтаппакка доруобай буолдун, эриэн үөһнэ эрийтэрбэккэ этэннэ сылдыһын!
Дракон суолун хайда СЭКИ

Учуутал — уус чулуута

Биир сыл Нам улууһун Бөтүңгүр, онтон 4 сыл Хамаҕатта орто оскуолатыгар үлээһэн баран, 1990 с. төрөөбүт-үөскээбит Үөдэйим сирин булбутум. Үөрэммит оскуолабар учууталынан ананан үлэли кэлбитим. Үлэлирим тухары биригэ үлэлиир салайааччыларым, тэһнэ алтыспыт учууталларым үтүө сүбэһит, эйбэс табаарыс, тирэх дьонум буолаалар.

Өр сылларга оскуола директорунан Анатолий Иванович Барашков үлэлээтэ. Киһи өң хочолоох, үрдүк мыраан эңгэрдээх, долгулдуу устар долгуннаах улуу Лена өрүс хаҕас биэрэгэр сытар Үөдэй сирин иккис дойдун оңостон олохсуйбута. Бэйэтэ быйыл 65-с хаары ууларына. Киһи мин Үөдэйгэ биир сыл учууталлаабытым кэннэ, иккис сылбар физкультура учууталынан үлэли кэллэ. Аҕыйах сыл буолан баран оскуола директорунан ананан. Үөдэйгэ хайыһарга улуус да, республиканскай да таһымнаах күрэхтэһиилэр ситимнээхтик ытыһылар буоллулар. Ол түмүгэр хайыһарга спорт маастарын толорбут спортсменнар үүнэн тахсыбыттар. Онон тренер Барашков үтүөтэ элбэх. Салайар үлэҕэ да сылдан оскуолаҕа спорт көрүңнэрэ сайдыыгар күүскэ үлэлэһэр. Боксаҕа филиал аһыллан оҕолор бу көрүңнэ ситиһиллэр үрдүк. Быйыл нэһилиэкпит баһылыга Семен Владимирович Ядреев улахан туугуну — культурнай-спортивной комплексы — үлэҕэ киллэрдэ. Онон Үөдэй ыччата спорт өттүнэн өссө күүскэ үүнүө-сайдыа. Оттон А.И. Барашков аңардас салайааччы эрэ буолбакка, аҕа табаарыс, илээччи-саҕалааччы быһыытынан эмиэ биллэр. Биир ньыгыл, тирэхтээх коллективы үөскэттэ. Ол түмүгэр элбэх учуутал үлэтэ-хамнаһа ситимнээн элбэҕи ситистилэр. Үгүс учуутал үлэтэ сыаналанна.

Директоры үөрэх чааһыгар солбуяааччы Татьяна Петровна Евсеева, РФ үөрэҕириитин туйгуна, «Саха-Азия» фонда стипендиата, РФ уопсай үөрэхтээһин бочуоттаах үлэһитэ, учууталлар XXI съезтэрин делегата. Т.П. Евсеева дьыэ-уот туттан Үөдэй

ИСТИН-СЫЛААС САНААНАН

сиригэр олохсуйбута үйэ чиһпэрэ буолла. Икки оҕо күн күбэй ийэтэ, 2 сиэн таптаалаах эбээтэ. Учуутал үлэтэ-хамнаһа завучтан тутулуктаах. Татьяна Петровна учууталларын диригиник үөрэтэн, хас биридиэлэригэр үүнэллэригэрсайдалларыгар хайыса ыйан, үлэлэрин сүрүннээн биэрэр үтүө салайааччы.

Мин учуутал үлэтин саҕалыыр сылларбар завучтарым: Е.М. Ядреева - ирдэбиллээх салайааччы, А.А. Яковлева - саҕаны киллэрэр, ситиһиллэргэ угуйар, эппит тылын толорор үлэлээх салайааччы, А.Д. Яковлев - айымньылаахтык үлэлиир, учууталларын сөптөөх хайысаҕа сирдиир, үлэҕэ көбүлүүр салайааччы, талааннаах педагог, көхтөөх наставник, үтүө доһор. Киһи олоһо барыта бүүс-бүгүннүү оскуола историята. Үлэтэ сыаналананан СР үтүөлээх учууталын бочуоттаах аата ингэриллибитэ.

А.А. Яковлева — РФ үөрэҕириитин туйгуна, Учууталлар учууталлара, «Саха-Азия» фонда стипендиата. Анна Афанасьевна математика учууталынан үлэлээбитэ 40-ча сыл буолла. Төрөөбүт сиригэр үөрэммит оскуолатыгар ыччаты үөрэтиигэ-иитиигэ бэйэтин кылаатын элбэҕи киллэрдэ.

Е.М. Ядреева — Учуталлар учууталлара. РСФСР үөрэҕириитин туйгуна. Киһи үөрэппит оҕолоро дэгиттэр сайдыылаах киһи буолан, олох кизн аартыгар үктэннилэр. Оттон Евдокия Михайловна өйүн күүһүн, билитин Ийэ дойдутун кэскилин туһугар уураар, үөрэнээччилэригэр киэн суолу арыйар.

Е.К. Яковлева — Соросовскай бириэмийэ стипендиата, XXI үйэ учуутала аат бэриллибитэ, СР үөрэҕириитин туйгуна. Евдокия Кононовна үөдэйдэр биэр тумус туттар, мааны кийиттэрэ буолар. Үөдэй үтүө сиригэр үс уол оҕото күн сирин көрбүттэрэ, аны сиэннэртөрүллэр. Киһи үгүс элбэх ыччаты физика эйгэтигэр уһуйар, саҕа көрүүлээх, саҕалы толкуйдаах талааннаах педагог.

М.Н. Мохначевская — үлэ уруогун учуутала, СР үөрэҕириитин туйгуна, электроннай пособие Россиятаағы күрээтин кыайылааҕа, СР Президенин гранын хаһайына. Матрена Николаевна 4 оҕо күн күбэй ийэтэ, 2 сиэн эйбэс эбээтэ. Кэргэнэ эрдэ өлөн, 4 оҕо тулаайах хаалан, атахтарыгар соротобун туруортаага. Үлэтигэр кыһамньылаах, ситиһиллээх холлоруга сылдьар учуутал.

Мин ис сүрэхпиттэн киэн тутта ааттыбын Татьяна Николаевна Обутованы — СР үөрэҕириитин туйгунун, Үөдэй нэһилигин бочуоттаах гражданынын. Айымньылаах учуутал төһө да пенсияҕа табыстар өйүн күүһүн, билитин саҕа үйэ үөрэнээччилэригэр тиздэр. Киһи үлэтин уопуту элбэхтик республиканскай, улуснай семинардарга тарҕаммыта.

Наталья Егоровна Зырянова — СР үөрэҕириитин туйгуна. Сунгартан төрүттээх, Зыряновтар дьон халыҥ аймак тарбахха баттанар талааннаах кийиттэрэ. Үөдэй биэр сис ыала буолан олоһор. 5 уол оҕо таптаалаах ийэтэ, икки сиэн эйбэс эбээтэ. Уруһуйга оҕолор талааннарын арыһарга, үлэһэн үөрэтигэ бэйэтин кылаатын киллэрбит учууталынан буолар. Мунһуммут уопутугар олоһоран эдэр учууталларга семинар-курстары, элбэхтик республиканскай таһымна ыыталаата. Бэйэтин дуһагынан, ис майгытынан алгыстаахха кэрэ киһи.

Төрөөбүт Үөдэйгэр үйэ анара олоһо, харыс да сир халбарыйбакка, үөрэммит-иитиллибит оскуолатыгар, кэлэр кэскили, ыччаттары улуу нуучча тылыгар үөрэтэнтаяйан кэллэ СР үөрэҕириитин туйгуна, РФ уопсай үөрэхтээһинин бочуоттаах үлэһитэ, нуучча тылын учуутала Лидия Афанасьевна Константинова. Уоллаах кыыс оҕолоох, кэрэ сибэкки үс сиэннэрдээх. Киһи үөрэтэр оҕолоругар да, үлэлиир коллективыгар да кэллэбинэ, мэддэй кэспир кэспэһинээх, сэргэх сэхэнээх, үөрэ сылдыар, сөвүрүйбэт дуһатын сылааһын дөһнө тиздэр ураты майгылаах.

Д.А. Дягилев — физкультура, спорт туйгуна. Оҕону спортка иити үлэтигэр бэйэтин кылаатын киллэрибит туйгун учуутал. Үөдэй оҕолоро араас спортивной күрэхтэргэ мэддэй инники күөһнэ сылдыаллар. Онно киһи онорбут өһөтө, киллэрбит кылаата үгүс. Киһи улахан дьыэ кэргэн аҕата, элбэх оҕо эһээтэ. Дмитрий Афанасьевич бэйэтин үлэтин уопутун улуус, республика таһымыгар тарҕаһыта.

Мария Кирсановна Винокурова элбэх оҕону үөрэппитэ, элбэх оҕо маннайгы учуутала. Уоллаах кыыс иһирэх ийэтэ. «Кырсаннар» дьон Үөдэйгэ, биригэ төрөөбүттэринэн халыҥ аймак буолааллар. Киһилэр мааны балтылара, таптыыр эдьийдэрэ, СР үөрэҕириитин туйгуна М.К. Винокурова, үөрэммит-иитиллибит оскуолатыгар 15 сылтан ордук учууталынан үлэлээтэ. Начальнай кылаастар учууталларын холбоһугун өр сылларга иилээһэн-саҕалаан, сүбэ-ама биэрэн айымньылаахтык салайан кэллэ. Киһи үөрэх саҕа ньыматын товоостох кэмнэ киллэрэн, бэйэтин үлэтин көрдөрдө, биллэрдэ.

В.Н. Викторова — биология учуутала. Киһи оҕо өйө-санаата тобуллар, туругулар, сайдар суолун тутуһан үлэлиир учуутал. Оҕолорго арыллар, уһуктар эйгэни табыгастаахтык тэрийэр, үөрэтии ис хоһоонун, сүннүн буллара сайынналары баһылаабыт үтүө учуутал. «Саха республикатын үөрэҕириитин туйгуна» аат бэрриллибитэ ону туоһулуур. Киһи үөрэтэр оҕолоро улусска, республикаҕа ытыһылар олимпиадаларга НПК-ҕа ситиһиллээхтик кыталлар, Россия таһымыгар тийэ үлэлэрин көмүскүүллэр. Вера Николаевна бэйэтэ уоллаах кыыс оҕолор таптаалаах ийэлэрэ.

М.С. Новгородова — РФ үтүөлээх учуутала. Матрена Спиридоновна билгин бочуоттаах сыһыналанҕа олоһор. Киһи билитин ингэриммит элбэх пледа ыччаттар төһүү үлэһит буолан үлэли-хамсы сылдыаллар. Бэйэтин туйаһын хатарбыт, үөрэппит

оҕолоро, химия, биология учууталлара бастын учуутал аатын ыланнар, учууталларын үйэтитэллэр.

Онтон бу суруйуу авторга бэйэм Федотова Татьяна Михайловна Захар Прокопевич Саввин аатынан Үөдэй орто оскуолатыгар эңкилэ суох, бэринилээхтик, айымньылаахтык, харыс да сир халбарыйбакка 21 сыл начальнай кылаас учууталынан, онтон кэлин 3 сыл ыалдьар оҕону үөрэтэн, үлэ үөһүгэр сылдыабын. Үөрэппит оҕолорбор быраастар, учууталлар, норуот хаһаайыстыбатын араас салаатыгар үлэлиир үрдүк үөрэхтээх специалистар, салайааччылар бааллар. Ийэ дойдуга туһалаах дьон буолан, үлэли-хамсы, айа-тута сылдыаларыттан, дойдулары сайыннаралларыттан үөрэ саныбын. Ол аата үөрэхтээһин салаатыгар кылааппын киллэрибит эбиһиппин.

Оскуола салайааччылар, завучтар, директор өр сылларга эңкилэ суох, бэринилээхтик үлэлээбит учуутал үлэтин сыаналыыр эбээһинэстээх буолаалара ордук. Бэйэм оҕобун үөрэттэрэр, атаһар туруорар кэмим тийэн кэлбитигэр, звание 10%-наах эби харчыта, соҕотох ийбэ хамнаспар эбиллэннэбинэ, көмө буолуо этэ. Оччобуна элбэх оҕону үөрэппит үтүөм дакаастанна дьим этэ. Учутал оҕо кынат үүннэрэр. Бу кынатын оҕо тулаһыр дьонугар тиздэрэн, кынатын саратан үөһэ дайыа, үрдүккэ көтүө. Сорох кынатын кумучту туттан муһоһтэни. Оттон аттыгар баар дьонун тирэх буоллаһтарына, кынатын сарайан үөһэ көтүтүө, табыстар тахсан иһинэн.

Маны этэн туран, үлэлиир коллективпын, Нам улуһугар үөрэхтээһин салаатыгар үлэлиир бари учууталлары, управление үлэһитэрин, чуолаан, Нам улуһун үөрэх управлениетын начальныын Венера Никитична Дьяконованы, Нам улуһугар ааспыт сыл үөрэхтээһин тэриллибитэ 140 сылын, саҕа үүммүт 2013 сылын ис сүрэхпиттэн эҕэрдэлиибин. Үүммүт сыл эһиэхэ үтүөнү эрэ тосхойдун.

Т.М. ФЕДОТОВА
(Төлөбүрдээх төрүөккэ бэчээттэннэ)

Понедельник, 14 января

05.00 Доброе утро
09.00, 12.00, 15.00 Новости
09.05 Контрольная закупка
09.35, 13.50 Женский журнал
09.45 Жизнь здорово! 12+
10.55 Модный приговор
12.10 Время обедать!
12.50 Доброго здоровья! 12+
14.00 Другие новости
14.25 Понять. Простить 12+
15.15 Хочу знать
15.50 Дешево и сердито
16.35 Ты не один 16+
17.05 Т/с «Нервный брак» 16+
18.00 Вечерние Новости
18.50 Давай поженимся! 16+
19.50 Пусть говорят 16+
21.00 Время
21.30 Т/с «Метод Фрейда» 16+
Среда, 16 января
05.00 Доброе утро
09.00, 12.00, 15.00 Новости
09.05, 04.05 Контрольная закупка
09.35, 13.50 Женский журнал
09.45 Жизнь здорово! 12+
10.55 Модный приговор
12.10 Время обедать!
12.50 Доброго здоровья! 12+
14.00 Другие новости
14.25 Понять. Простить 12+
15.15 Хочу знать
15.50 Дешево и сердито
16.35 Ты не один 16+
17.05 Т/с «Нервный брак» 16+
18.00 Вечерние Новости
18.50 Давай поженимся! 16+
19.50 Пусть говорят 16+
21.00 Время
21.30 Т/с «Метод Фрейда» 16+
23.30 Ночные новости
23.50 Х/ф «Все путем» 16+
Вторник, 15 января
05.00 Доброе утро
09.00, 12.00, 15.00 Новости
09.05, 04.20 Контрольная закупка
09.35, 13.50 Женский журнал
09.45 Жизнь здорово! 12+
10.55 Модный приговор
12.10 Время обедать!
12.50 Доброго здоровья! 12+
14.00 Другие новости
14.25 Понять. Простить 12+
15.15 Хочу знать
15.50 Дешево и сердито
16.35 Ты не один 16+
17.05 Т/с «Нервный брак» 16+
18.00 Вечерние Новости
18.50 Давай поженимся! 16+
19.50 Пусть говорят 16+
21.00 Время
21.30 Т/с «Метод Фрейда» 16+
23.30 Ночные новости
23.50 Х/ф «Все путем» 16+

12+
15.15 Хочу знать
15.50 Дешево и сердито
16.35 Ты не один 16+
17.05 Т/с «Нервный брак» 16+
18.00 Вечерние Новости
18.50 Давай поженимся! 16+
19.50 Пусть говорят 16+
21.00 Время
21.30 Т/с «Метод Фрейда» 16+
23.30 Ночные новости
23.50 Х/ф «Все путем» 16+
Пятница, 18 января
05.00 Доброе утро
09.00, 12.00, 15.00 Новости
09.05, 04.05 Контрольная закупка
09.35, 13.50 Женский журнал
09.45 Жизнь здорово! 12+
10.55 Модный приговор
12.10 Время обедать!
12.50 Доброго здоровья! 12+
14.00 Другие новости
14.25 Понять. Простить 12+
15.15 Хочу знать
15.50 Дешево и сердито
16.35 Ты не один 16+
17.05 Т/с «Нервный брак» 16+
18.00 Вечерние Новости
18.50 Давай поженимся! 16+
19.50 Пусть говорят 16+
21.00 Время
21.30 Т/с «Метод Фрейда» 16+
23.30 Ночные новости
23.50 Х/ф «Все путем» 16+
Суббота, 19 января
06.00, 10.00, 12.00 Новости
06.10 Х/ф «Стежки-дорожки»
07.35 Играй, гармонь любимая!
08.20 М/с «Джейк и пираты Нелландии»
08.50 М/с «Смешарики. Новые приключения»
09.00 Умницы и умники 12+
09.45 Слово пастыря

10.15 Смак 12+
10.55 Евгений Весник. Живите нарасташку!
12.15, 15.10 Абракадабра 16+
16.10 Х/ф «...В стиле Jazz» 12+
18.00 Вечерние Новости
18.10 Человек и закон 16+
19.15 Минута славы 12+
21.00 Время
21.20 Сегодня вечером 16+
22.50 «30 лет. Начало». Юбилейный концерт Димы Билана
00.30 Сверхновой Шерлок Холмс. «Элементарно» 16+
01.20 Х/ф «Последний король Шотландии» 16+
03.45 Х/ф «Ниагара» 12+
05.25 Контрольная закупка
Воскресенье, 20 января
06.00, 10.00, 12.00 Новости
06.10 Х/ф «Двойной обгон» 12+
07.45 Служу Отчизне! 16+
08.15 Алладин
08.45 М/с «Смешарики. ПИН-код»
08.55 Здоровье 16+
10.15 Непутевые заметки 12+
11.25 Фазенда
12.15 Среда обитания 12+
13.10 Волшебный мир Дисней. «Тачки 2»
15.05 Х/ф «Невероятные приключения итальянцев в России»
17.00 Звездные мамы
18.05 Кто хочет стать миллионером?
19.10 Х/ф «Отдам котят в хорошие руки» 12+
21.00 Воскресное «Время»
22.00 Х/ф «Команда-А» 16+
23.00 Х/ф «Телефонная будка» 16+
02.05 Х/ф «Пегги Сью вышла замуж» 16+
03.55 Т/с «24 часа» 16+

10.15 Смак 12+
10.55 Евгений Весник. Живите нарасташку!
12.15, 15.10 Абракадабра 16+
16.10 Х/ф «...В стиле Jazz» 12+
18.00 Вечерние Новости
18.10 Человек и закон 16+
19.15 Минута славы 12+
21.00 Время
21.20 Сегодня вечером 16+
22.50 «30 лет. Начало». Юбилейный концерт Димы Билана
00.30 Сверхновой Шерлок Холмс. «Элементарно» 16+
01.20 Х/ф «Последний король Шотландии» 16+
03.45 Х/ф «Ниагара» 12+
05.25 Контрольная закупка
Воскресенье, 20 января
06.00, 10.00, 12.00 Новости
06.10 Х/ф «Двойной обгон» 12+
07.45 Служу Отчизне! 16+
08.15 Алладин
08.45 М/с «Смешарики. ПИН-код»
08.55 Здоровье 16+
10.15 Непутевые заметки 12+
11.25 Фазенда
12.15 Среда обитания 12+
13.10 Волшебный мир Дисней. «Тачки 2»
15.05 Х/ф «Невероятные приключения итальянцев в России»
17.00 Звездные мамы
18.05 Кто хочет стать миллионером?
19.10 Х/ф «Отдам котят в хорошие руки» 12+
21.00 Воскресное «Время»
22.00 Х/ф «Команда-А» 16+
23.00 Х/ф «Телефонная будка» 16+
02.05 Х/ф «Пегги Сью вышла замуж» 16+
03.55 Т/с «24 часа» 16+

РОССИЯ 2
Понедельник, 14 января

11.00, 13.55 Все включено 16+
11.50, 08.30 Моя планета
12.30 В мире животных
13.00, 14.55, 23.25 Вести-спорт
13.10 Моя рыбка
15.05 Х/ф «И пришел паук» 16+
17.00 Наука 2.0. Опыты дилетанта
17.30 Наука 2.0. Большой скачок
18.00 Местное время. Вести-Спорт
18.30, 07.00 Автоспорт. «Дакар-2013»
19.00 Конькобежный спорт. Чемпионат Европы. Трансляция из Нидерландов
19.55 Биатлон. Кубок мира. Трансляция из Германии
23.35 Х/ф «Теневой человек» 16+
01.25 Баскетбол. Единая лига ВТБ. «Химки» (Россия) - «Туров» (Польша). Прямая трансляция
03.15 Неделя спорта
04.05 Суперкар: инструкция по сборке
05.15 Х/ф «Робокоп» 16+
07.10 Х/ф «Архыз»
07.45 Вопрос времени
08.15 Вести.ру
Вторник, 15 января
11.00, 13.45 Все включено 16+
11.50 Вопрос времени
12.20 Моя планета
13.00, 15.00, 18.00, 22.50, 04.50 Вести-спорт
13.10 Диалог
14.40, 17.40 Вести.ру
15.10 Х/ф «Стэлс в действии» 16+
17.10 Наука 2.0. ЕХперименты
18.10, 07.00 Автоспорт. «Дакар-2013»
18.40 Братство кольца
19.10 Х/ф «И пришел паук» 16+
21.00, 05.05 Х/ф «Робокоп» 16+
23.05 Смешанные едино-

борства. BELLATOR 16+
01.25 Хоккей. КХЛ. «Северсталь» (Череповец) - «Локомотив» (Ярославль). Прямая трансляция
03.45 АЛСИБ. Секретная трасса
07.10 Х/ф «Архыз»
Среда, 16 января
Профилактика до 16.00
16.00, 19.35, 05.05 Х/ф «Робокоп» 16+
17.45, 08.40 Вести.ру
18.05, 04.50 Вести-спорт
18.15, 07.00 Автоспорт. «Дакар-2013»
18.45 Х/ф «Мотоциклисты» 16+
21.25 Основной состав
21.55 Хоккей. КХЛ. «Авангард» (Омская область) - ЦСКА. Прямая трансляция
00.15 Профессиональный бокс
01.25 Хоккей. КХЛ. «Спартак» (Москва) - «Динамо» (Москва). Прямая трансляция
03.45 Полигон
04.15, 08.10 Рейтинг Баженова. Человек для опытов
07.10 Х/ф «Архыз»
07.40 Наука 2.0. Большой скачок
08.55 Хоккей. КХЛ. «Динамо» (Рига) - СКА (Санкт-Петербург)
Четверг, 17 января
11.00, 13.45 Все включено 16+
11.50 АЛСИБ. Секретная трасса
13.00, 15.00, 18.00, 23.05, 04.50 Вести-спорт
13.10 Язь против еды
14.40, 17.40, 08.40 Вести.ру
15.15, 21.15, 05.05 Х/ф «Робокоп» 16+
17.10 Наука 2.0. ЕХперименты
18.15, 07.00 Автоспорт. «Дакар-2013»
18.40 Полигон
23.20 Биатлон. Кубок мира. Спринт. Женщины. Прямая трансляция из Италии
01.00 Х/ф «Ангелы Чарли 2» 16+
06:30 «Лидия Будищева-покоряя вершины высокой моды»: ТВ архыбыттан 6+
07:00 «Саха сирэ» информационная биэри
08:05 «Саха сирэ-Новый день» 6+
11:00 «Саха сирэ-Якутия» информационная программа
11:15 «Ыра санаа оскуолата» («Май») ТВ 6+
12:00 Мультики из детства 0+
12:15 «Күнчээн»: Ымычаан 0+
12:30 «Жизнь прекрасна!» прямой эфир 6+
13:30 «Саха сирэ-Якутия» информационная программа
17:00 «Аал-луук мас»: Оспотох оомонор 6+
17:30 «Полярная звезда»: Мировая цивилизация 0+
18:00 «Саха сирэ» информационная биэри
18:15 «Хайдах олорубут, тыа дыоно?» («Панорама») ТВ 6+
18:45 «Күнчээн»: Ымычаан 0+
19:00 «Якутия» информационная программа
19:15 «Подробности» 12+
19:45 «Бизнес-формула» 6+
20:00 «Саха ырыа» интерактивной күрэх 6+
20:30 «Саха сирэ» информационная биэри
21:00 «Биһикчээн» 0+
21:15 «Харах далыгар аһаҕас эфиргэ ток-шоу» 6+
22:15 «Якутия» информационная программа
22:30 «Эр санаа» 12+
16 января, среда
06:00 «Аспыт олох кэрчиктэрэ. Халандаар»: ТВ архыбыттан 6+
06:30 «Сээркээн сээн. Прокопий Колтыковский»: ТВ архыбыттан 6+
07:00 «Саха сирэ» информационная биэри
07:05 «Сага күн-Новый день» прямой эфир 6+
08:00 «Якутия» информационная программа
08:05 «Сага күн-Новый день» 6+
11:00 «Саха сирэ-Якутия» информационная программа
11:15 «Газификация. Шаг за шагом» («Ленск») ТВ 6+
11:45 «Отчий дом»: Новый год общин 6+
12:15 «Күнчээн»: Күлүмэн 0+
12:30 «Жизнь прекрасна!» прямой эфир 6+
13:30 «Саха сирэ-Якутия» информационная программа
17:00 «Из золотого фонда ТВ»: Страницы истории Якутского ТВ. Театральная гостиная 6+
17:30 «Геван» 6+

03.00 Х/ф «Шоу начинается» 16+
07.10 Наука 2.0. Программа на будущее
07.40 FAQ
08.10 Рейтинг Баженова. Человек для опытов
08.55 Хоккей. КХЛ. «Металлург» (Магнитогорск) - «Салават Юлаев» (Уфа)
Пятница, 18 января
11.00, 13.45 Все включено 16+
11.55 Суперкар: инструкция по сборке
13.00, 15.00, 18.00, 23.10, 04.50 Вести-спорт
13.10 Рейтинг Баженова. Человек для опытов
14.40 Вести.ру
15.10, 21.25 Х/ф «Робокоп» 16+
17.00 Наука 2.0. Большой скачок
17.30, 07.10 ВЕСТИ.ру. Пятница
18.10, 07.00 Автоспорт. «Дакар-2013»
18.40 Х/ф «Теневой человек» 16+
20.25 АЛСИБ. Секретная трасса
23.20 Биатлон. Кубок мира. Спринт. Мужчины. Прямая трансляция из Италии
01.00 Хоккей России
01.25 Хоккей. КХЛ. «Спартак» (Москва) - «Локомотив» (Ярославль). Прямая трансляция
03.45 Смешанные единоборства 16+
05.05 Х/ф «Спаун» 16+
07.35 Вопрос времени
08.05 Моя планета
10.15 Х/ф «Антарктическое лето»
Суббота, 19 января
11.00, 12.10, 14.15, 08.35 Моя планета
13.00, 15.00, 18.00, 23.15, 04.50 Вести-спорт
13.15 ВЕСТИ.ру. Пятница
13.45 Диалог
14.25 В мире животных
15.10 Х/ф «Робокоп» 16+
17.00 Полигон
17.30 Наука 2.0. Большой скачок
18.10, 07.25 Автоспорт. «Дакар-2013»
18.40 Х/ф «Ангелы Чарли 2» 16+

2» 16+
20.35 Биатлон. Кубок мира. Гонка преследования. Женщины. Прямая трансляция из Италии
21.25 Х/ф «Ноль-седьмой» меняет курс» 16+
23.25 Биатлон с Дмитрием Губерниевым
00.05 Биатлон. Кубок мира. Гонка преследования. Мужчины. Прямая трансляция из Италии
00.55 Футбол. Чемпионат Англии. «Манчестер Сити» - «Фулхэм». Прямая трансляция
02.55 Х/ф «Черный гром» 16+
05.05 Х/ф «Новичок» 16+
07.35 Суперкар: инструкция по сборке
Воскресенье, 20 января
11.00 В мире животных
11.25, 08.30 Моя планета
13.00, 14.45, 17.45, 22.55, 04.20 Вести-спорт
13.15 Моя рыбка
13.45 Язь против еды
14.15 Рейтинг Баженова. Человек для опытов
14.50 Страна спортивная
15.20 Х/ф «Новичок» 16+
18.00 АвтоВести
18.10, 08.20 Автоспорт. «Дакар-2013»
18.45 Биатлон с Дмитрием Губерниевым
19.20 Биатлон. Кубок мира. Эстафета. Женщины. Прямая трансляция из Италии
21.00 Х/ф «Ангелы Чарли 2» 16+
23.05 Биатлон. Кубок мира. Эстафета. Мужчины. Прямая трансляция из Италии
00.45 Футбол. Чемпионат Англии. «Челси» - «Арсенал»
01.55 Футбол. Чемпионат Англии. «Тоттенхэм» - «Манчестер Юнайтед». Прямая трансляция
03.55 Картавый футбол
04.35 Профессиональный бокс
06.25 Баскетбол. Единая лига ВТБ. ЦСКА (Россия) - ВЭФ (Латвия)

РОССИЯ 1
Понедельник, 14 января

05.00 Утро России
09.00 1000 мелочей
09.45 О самом главном
10.30 Т/с «Кулагин и партнеры» 12+
11.00, 14.00, 17.00, 20.00 Вести
11.30, 14.30, 17.30, 19.40 Вести-Москва
11.50 Т/с «Тайны следствия» 12+
12.50 Дело Х. Следствие продолжается 12+
13.50, 16.45 Вести. Дежурная часть
14.50 Т/с «Ефросинья. Таёжная Любовь»
15.45 Т/с «Тайны института благородных девиц»
17.50 Т/с «Вкус граната» 12+
20.30 Спокойной ночи, малыши!
20.40 Прямой эфир 12+
21.25 Т/с «Марьяна роша» 12+
01.00 Девчата 16+
01.40 Вести+
Вторник, 15 января
05.00 Утро России
09.00 1000 мелочей
09.45 О самом главном
10.30 Т/с «Кулагин и партнеры» 12+
11.00, 14.00, 17.00, 20.00 Вести
11.30, 14.30, 17.30, 19.40 Вести-Москва
11.50 Т/с «Тайны следствия» 12+
12.50 Дело Х. Следствие продолжается 12+
13.50, 16.45 Вести. Дежурная часть
14.50 Т/с «Ефросинья. Таёжная Любовь»
15.45 Т/с «Тайны института благородных девиц»
17.50 Т/с «Вкус граната» 12+
20.30 Спокойной ночи, малыши!
20.40 Прямой эфир 12+
21.25 Т/с «Марьяна роша» 12+
01.15 Дежурный по стране
01.15 Вести+
Среда, 16 января
05.00 Утро России
09.00 1000 мелочей
09.45 О самом главном
10.30 Т/с «Кулагин и партнеры» 12+
11.00, 14.00, 17.00, 20.00 Вести
11.30, 14.30, 17.30, 19.40 Вести-Москва
11.50 Т/с «Тайны следствия» 12+
12.50 Дело Х. Следствие продолжается 12+
13.50, 16.45 Вести. Дежурная часть
14.50 Т/с «Ефросинья. Таёжная Любовь»
15.45 Т/с «Тайны ин-

ститута благородных девиц»
17.50 Т/с «Вкус граната» 12+
20.30 Спокойной ночи, малыши!
20.40 Прямой эфир 12+
21.25 Т/с «Марьяна роша» 12+
00.15 Исторические хроники
01.15 Х/ф «Человек, который знал все» 12+
Суббота, 19 января
04.55 Х/ф «Русское Поле»
06.35 Сельское утро
07.05 Диалог
08.00, 11.00, 14.00 Вести
08.10, 11.10, 14.20 Вести-Москва
08.20 Военная программа
08.50 Планета собак
09.25 Субботник
10.05 Целители. Расплата за невежество
11.20 Вести. Дежурная часть
11.55 Честный детектив 16+
12.25 Х/ф «Все не случайно» 12+
14.30 Погона
15.35 Субботний вечер
17.30 Шоу «Десять миллионов» с Максимом Галкиным
18.35, 20.45 Х/ф «Полет бабочки» 12+
20.00 Вести в субботу
23.10 Х/ф «Карусель» 12+
01.10 Х/ф «Детям до 16...» 16+
Воскресенье, 20 января
05.20 Х/ф «Охота налис»
07.20 Вся Россия
07.30 Сам себе режиссер
08.20 Смехопанорама
08.50 Утренняя почта
09.30 Сто к одному
10.20, 14.20 Вести-Москва
11.00, 14.00 Вести
11.10 Городок
11.45, 14.30 Х/ф «Печаль-радости надежды» 12+
16.00 Смеяться разрешается
17.40 Х/ф «Эта женщина ко мне» 12+
20.00 Вести недели
21.30 Х/ф «Под прицелом любви» 12+
23.40 Х/ф «Красный лотос» 12+
01.35 Х/ф «Смертный приговор» 16+

ститута благородных девиц»
17.50 Т/с «Вкус граната» 12+
20.30 Спокойной ночи, малыши!
20.40 Прямой эфир 12+
21.25 Т/с «Марьяна роша» 12+
00.15 Исторические хроники
01.15 Х/ф «Человек, который знал все» 12+
Суббота, 19 января
04.55 Х/ф «Русское Поле»
06.35 Сельское утро
07.05 Диалог
08.00, 11.00, 14.00 Вести
08.10, 11.10, 14.20 Вести-Москва
08.20 Военная программа
08.50 Планета собак
09.25 Субботник
10.05 Целители. Расплата за невежество
11.20 Вести. Дежурная часть
11.55 Честный детектив 16+
12.25 Х/ф «Все не случайно» 12+
14.30 Погона
15.35 Субботний вечер
17.30 Шоу «Десять миллионов» с Максимом Галкиным
18.35, 20.45 Х/ф «Полет бабочки» 12+
20.00 Вести в субботу
23.10 Х/ф «Карусель» 12+
01.10 Х/ф «Детям до 16...» 16+
Воскресенье, 20 января
05.20 Х/ф «Охота налис»
07.20 Вся Россия
07.30 Сам себе режиссер
08.20 Смехопанорама
08.50 Утренняя почта
09.30 Сто к одному
10.20, 14.20 Вести-Москва
11.00, 14.00 Вести
11.10 Городок
11.45, 14.30 Х/ф «Печаль-радости надежды» 12+
16.00 Смеяться разрешается
17.40 Х/ф «Эта женщина ко мне» 12+
20.00 Вести недели
21.30 Х/ф «Под прицелом любви» 12+
23.40 Х/ф «Красный лотос» 12+
01.35 Х/ф «Смертный приговор» 16+

НВК САХА
14 января, понедельник

06:00 «Аспыт олох кэрчиктэрэ. Көмүс кызгэллэр»: ТВ архыбыттан 6+
06:30 «Бүлүү хомуна»: үгэс уонна утум»: ТВ архыбыттан 6+
07:00 «Саха сирэ» информационная биэри
07:05 «Сага күн-Новый день» прямой эфир 6+
08:00 «Якутия» информационная программа 12+
08:05 «Сага күн-Новый день» 6+
11:00 «Саха сирэ-Якутия» информационная программа
11:15 «Алгыстаах аартыкка атаарар оскуолабыт» («Таатта») ТВ 6+
11:45 «Сага санаата» 12+
12:15 «Күнчээн»: Айыы обото 0+
12:30 «Новогодний мультфильм» 0+
13:00 «Технополис» 12+
13:30 «Саха сирэ-Якутия» информационная программа
17:00 «Новогодний мультфильм» 0+
17:15 «Танха таайбаранга» («Хотун Булүү») ТВ 6+
17:30 «Геван»: Духи предков в звуках бубна. Савей 6+
18:00 «Саха сирэ» информационная биэри
18:15 «Олонхо — олох онкула» («Нам») ТВ 6+
18:45 «Күнчээн»: Айыы обото 0+
19:00 «Якутия» информационная программа
19:15 «Открытая партия» прямой эфир 6+
20:00 «Сага ырыа» интерактивной күрэх
20:30 «Саха сирэ» информационная биэри
21:00 «Биһикчээн» 0+
21:15 «Чэгизэн» 6+
22:00 Видеоархив 0+
22:15 «Якутия» информационная программа
22:30 «Сардаана» 6+
15 января, вторник
06:00 «Байанай» («Хотун Булүү»): ТВ архыбыттан 6+
06:30 «Аспыт олох кэрчиктэрэ. Абыраллаах атыытыттар»: ТВ архыбыттан 6+
07:00 «Саха сирэ» информационная биэри
07:05 «Сага күн-Новый день» прямой эфир 6+
08:00 «Якутия» информа-

ционная программа
08:05 «Сага күн-Новый день» 6+
11:00 «Саха сирэ-Якутия» информационная программа
11:15 «Ыра санаа оскуола» («Май») ТВ 6+
12:00 Мультики из детства 0+
12:15 «Күнчээн»: Ымычаан 0+
12:30 «Жизнь прекрасна!» прямой эфир 6+
13:30 «Саха сирэ-Якутия» информационная программа
17:00 «Аал-луук мас»: Оспотох оомонор 6+
17:30 «Полярная звезда»: Мировая цивилизация 0+
18:00 «Саха сирэ» информационная биэри
18:15 «Хайдах олорубут, тыа дыоно?» («Панорама») ТВ 6+
18:45 «Күнчээн»: Ымычаан 0+
19:00 «Якутия» информационная программа
19:15 «Подробности» 12+
19:45 «Бизнес-формула» 6+
20:00 «Саха ырыа» интерактивной күрэх 6+
20:30 «Саха сирэ» информационная биэри
21:00 «Биһикчээн» 0+
21:15 «Харах далыгар аһаҕас эфиргэ ток-шоу» 6+
22:15 «Якутия» информационная программа
22:30 «Эр санаа» 12+
16 января, среда
06:00 «Аспыт олох кэрчиктэрэ. Халандаар»: ТВ архыбыттан 6+
06:30 «Сээркээн сээн. Прокопий Колтыковский»: ТВ архыбыттан 6+
07:00 «Саха сирэ» информационная биэри
07:05 «Сага күн-Новый день» прямой эфир 6+
08:00 «Якутия» информационная программа
08:05 «Сага күн-Новый день» 6+
11:00 «Саха сирэ-Якутия» информационная программа
11:15 «Газификация. Шаг за шагом» («Ленск») ТВ 6+
11:45 «Отчий дом»: Новый год общин 6+
12:15 «Күнчээн»: Күлүмэн 0+
12:30 «Жизнь прекрасна!» прямой эфир 6+
13:30 «Саха сирэ-Якутия» информационная программа
17:00 «Из золотого фонда ТВ»: Страницы истории Якутского ТВ. Театральная гостиная 6+
17:30 «Геван» 6+

18:00 «Саха сирэ» информационная биэри
18:15 «Олох көмүс күлүнэ» («Сунтаар») ТВ 6+
18:45 «Күнчээн»: Күлүмэн 0+
19:00 «Якутия» информационная программа
19:15 «Сэргэ» прямой эфир 12+
20:00 «Сага ырыа» интерактивной күрэх 6+
20:30 «Саха сирэ» информационная биэри
21:00 «Биһикчээн» 0+
21:15 «Цена успеха» прямой эфир 12+
22:15 «Якутия» информационная программа
22:30 «Охота и рыбалка в Якутии» 16+
17 января, четверг
06:00 «Саха ыала. Олох уота»: ТВ архыбыттан 6+
06:30 «Обо саас тапталла эийэж анаар...»: ТВ архыбыттан 6+
07:00 «Саха сирэ» информационная биэри
07:05 «Сага күн-Новый день» прямой эфир 6+
08:00 «Якутия» информационная программа
08:05 «Сага күн-Новый день» 6+
11:00 «Саха сирэ-Якутия» информационная программа
11:15 «Сиэрэй хаатынкарлар»: Уус-уран киниз 6+
12:15 «Күнчээн»: Эркэйэй 0+
12:30 «Үчүгэйин бу сиргэ»: аһаҕас эфир 6+
13:30 «Саха сирэ-Якутия» информационная программа
17:00 Видеофильм «Легенда» («Из золотого фонда ТВ») 6+
17:30 «Хотугу сулус»: Олонхо эйгэтэ 0+
18:00 «Саха сирэ» информационная биэри
18:15 «Анаабыр. Үйэлэр кэрэхсэбиллэрэ» («Анаабыр») ТВ 6+
18:45 «Күнчээн»: Эркэйэй 0+
19:00 «Якутия» информационная программа
19:15 «Диалог с властью» прямой эфир 12+
20:00 «Сага ырыа» интерактивной күрэх 6+
20:30 «Саха сирэ» информационная биэри
21:00 «Биһикчээн» 0+
21:15 «Тыа сирэ» 6+
21:45 «Байанай» 16+
22:15 «Якутия» информационная программа
22:30 «Технополис» 12+
18 января, пятница
06:00 «Шаг к новым открытиям» (ТВ «Спектр»): ТВ архыбыттан 6+

06:30 «Лидия Будищева-покоряя вершины высокой моды»: ТВ архыбыттан 6+
07:00 «Саха сирэ» информационная биэри
08:05 «Сага күн-Новый день» 6+
11:00 «Саха сирэ-Яку

СПИСОК КАНДИДАТОВ НАМСКОГО РАЙОНА В ПРИСЯЖНЫЕ ЗАСЕДАТЕЛИ ВЕРХОВНОГО СУДА РС(Я)

Фамилия	Имя	Отчество	Дата рождения	Населенный пункт
Азарова	Александра	Николаевна	12/26/1948	Кысыл-Сыр
Алексеева	Луиза	Семеновна	11/15/1946	Намцы
Аманатова	Мария	Николаевна	6/24/1961	Крест-Кытыл
Амбросьев	Александр	Макарович	11/28/1972	Крест-Кытыл
Антонов	Иван	Спирidonович	1/20/1952	Намцы
Аргунов	Василий	Тимофеевич	11/22/1954	Партизан
Аргунов	Егор	Гаврилович	4/2/1960	Ергелех
Аргунов	Михаил	Дмитриевич	12/7/1953	Никольцы
Аргунова	Альбина	Кирилловна	1/17/1967	Партизан
Атласова	Парасковья	Николаевна	9/25/1958	Крест-Кытыл
Барашкова	Альбина	Гавриловна	6/23/1956	Хатырык
Беляева	Августа	Куприяновна	8/2/1962	Хатас
Бережнев	Владимир	Ильич	7/21/1959	Графский Бер-рег
Бережнева	Валентина	Дмитриевна	7/1/1951	Бетюнцы
Бобров	Алексей	Тимофеевич	1/19/1950	Намцы
Бобровская	Евдокия	Гавриловна	2/3/1974	Намцы
Борисова	Галина	Олеговна	7/18/1974	Намцы
Босиков	Алдан	Дмитриевич	8/18/1969	Бымьахтаах
Бугаева	Татьяна	Михайловна	6/13/1960	Арбынцы
Бурнашев	Александр	Васильевич	7/7/1978	Аппаны
Бурнашева	Надежда	Ивановна	11/18/1968	Харыялаах
Бурнашова	Дария	Ионовна	4/29/1952	Крест-Кытыл
Бушув	Манчары	Аполлонович	2/27/1975	Красная Деревья
Бысаков	Иван	Иванович	12/30/1965	Хатас
Васильева	Анастасия	Константиновна	5/16/1960	Намцы
Васильева	Казимир	Михайловна	3/13/1960	Хатырык
Винокуров	Василий	Васильевич	1/1/1980	Намцы
Винокуров	Алексей	Васильевич	4/4/1977	Крест-Кытыл
Винокурова	Сардана	Константиновна	12/1/1971	Крест-Кытыл
Винокурова	Тюра	Егоровна	6/29/1970	Аппаны
Габышева	Надежда	Федоровна	8/20/1955	Намцы
Гаврилова	Сардана	Егоровна	4/7/1977	Намцы
Герасимова	Людмила	Семеновна	12/24/1959	Крест-Кытыл
Гоголев	Афанасий	Инокентьевич	3/31/1963	Арбынцы
Гоголев	Сергей	Никитич	10/28/1964	Крест-Кытыл
Гоголева	Анна	Петровна	12/27/1960	Намцы
Гоголева	Евдокия	Романовна	9/13/1954	Харыялаах
Громова	Варвара	Егоровна	4/13/1950	Крест-Кытыл
Губский	Юрий	Витальевич	9/24/1959	Намцы
Гуляев	Иван	Михайлович	12/28/1953	Намцы
Гуляева	Елена	Егоровна	5/17/1974	Партизан
Гусева	Валентина	Викторовна	2/15/1955	Графский Бер-рег
Данилов	Аркадий	Афанасьевич	8/28/1958	Намцы
Дмитриева	Валентина	Ивановна	9/13/1953	Крест-Кытыл
Доромонова	Анастасия	Георгиевна	12/4/1962	Аппаны
Дорофеев	Дмитрий	Герасимович	6/11/1949	Крест-Кытыл
Дорофеева	Марфа	Дмитриевна	5/26/1957	Крест-Кытыл
Дьяконов	Дыгын	Дыгынвич	2/25/1970	Тюбятцы
Дьяконов	Петр	Григорьевич	11/2/1947	Тюбятцы
Дьяконов	Чыгыл	Владимирович	8/11/1975	Тюбятцы
Дьяконов	Александр	Инокентьевич	9/29/1956	Фрунзе
Дьяконова	Александра	Степановна	11/26/1971	Хатырык
Дьяконова	Ньургуяна	Владимировна	8/19/1976	Тюбятцы
Дьяконова	Татьяна	Петровна	10/4/1958	Аппаны
Дьяконова	Варвара	Николаевна	3/10/1953	Тюбятцы
Евстафьев	Дмитрий	Дмитриевич	6/11/1966	Аппаны
Еремеева	Екатерина	Николаевна	5/21/1978	Намцы
Ермолаев	Василий	Семенович	5/17/1957	Намцы
Ефимова	Антонина	Алексеевна	3/5/1956	Намцы
Жирков	Николай	Дмитриевич	12/25/1952	Крест-Кытыл
Жиркова	Лариса	Семеновна	1/22/1975	Намцы
Жиркова	Наталья	Николаевна	11/10/1958	Хонгор-Бие
Жиркова	Полина	Васильевна	4/23/1953	Ергелех
Житова	Татьяна	Ивановна	6/4/1959	Графский Бер-рег
Заровьева	Венера	Николаевна	1/30/1974	Крест-Кытыл
Захарова	Анна	Семеновна	9/4/1970	Крест-Кытыл
Иванов	Николай	Николаевич	4/15/1958	Партизан
Иванов	Виктор	Николаевич	4/22/1955	Намцы
Иванов	Георгий	Федорович	10/12/1972	Намцы
Иванов	Егор	Николаевич	10/22/1975	Намцы
Иванов	Иван	Андреевич	3/30/1967	Крест-Кытыл
Иванова	Вероника	Владимировна	10/12/1969	Модутцы
Иванова	Светлана	Петровна	5/29/1962	Намцы
Игнатъев	Спиридон	Николаевич	11/15/1961	Намцы
Ильин	Савва	Саввич	2/18/1963	Намцы
Казанова	Светлана	Егоровна	9/18/1954	Кысыл-Сыр
Кайгородова	Антонина	Васильевна	3/2/1966	Хатырык
Карамзин	Егор	Николаевич	3/5/1964	Намцы
Касьянов	Егор	Егорович	10/4/1955	Хонгор-Бие
Касьянова	Матрена	Никитична	8/3/1954	Аппаны
Кельдиев	Эдуард	Спартак	2/4/1979	Бымьахтаах
Колесова	Матрена	Павловна	3/2/1969	Партизан
Колесова	Иван	Иванович	8/28/1966	Арбынцы
Колмогоров	Артем	Анатолеевич	10/27/1981	Намцы
Колодезников	Анатолий	Исакович	4/16/1978	Намцы
Колпашиников	Петр	Николаевич	10/19/1963	Намцы
Колпашиникова	Анна	Васильевна	8/26/1955	Графский Бер-рег
Колпашиникова	Вера	Васильевна	10/21/1964	Намцы
Колтовской	Владимир	Алексеевич	8/19/1970	Бымьахтаах
Кононов	Гаврил	Афанасьевич	1/13/1967	Крест-Кытыл
Копырина	Саргылана	Николаевна	5/16/1963	Кысыл-Сыр
Корякин	Алексей	Дмитриевич	11/11/1956	Графский Бер-рег
Корякин	Егор	Егорович	12/9/1969	Намцы
Корякина	Мария	Михайловна	1/2/1952	Хатырык
Кривошапкин	Владислав	Валерьевич	12/5/1973	Намцы
Кривошапкин	Гаврил	Инокентьевич	2/10/1946	Намцы
Кривошапкина	Изомира	Перегрировна	12/2/1957	Партизан
Ксенофонтова	Анна	Михайловна	6/4/1966	Намцы
Куличкин	Михаил	Михайлович	3/13/1974	Намцы
Куличкина	Галина	Кирилловна	1/12/1945	Тюбятцы
Куличкина	Ольга	Петровна	5/5/1969	Модутцы
Курганова	Вера	Анатолеевна	4/18/1964	Графский Бер-рег
Кутукова	Светлана	Николаевна	2/2/1957	Намцы
Лукин	Вячеслав	Капитонович	4/29/1965	Крест-Кытыл
Лукина	Анна	Гавриловна	10/2/1970	Намцы
Лукина	Сардана	Николаевна	11/17/1975	Тюбятцы
Макаров	Николай	Петрович	8/11/1959	Аппаны
Макарова	Мария	Юрьевна	6/29/1983	Графский Бер-рег
Макарова	Валентина	Дмитриевна	10/6/1952	Бетюнцы
Макарова	Светлана	Алексеевна	3/28/1974	Намцы
Максимов	Сергей	Николаевич	1/7/1976	Искра
Мальшева	Александра	Ивановна	7/1/1953	Крест-Кытыл
Мальцева	Федора	Алексеевна	3/24/1969	Крест-Кытыл
Маркова	Марина	Николаевна	3/15/1965	Графский Бер-рег
Матвеев	Айаал	Анатолеевич	1/25/1980	Намцы
Матвеева	Галина	Николаевна	1/20/1951	Намцы
Местников	Спартак	Коммунар	5/15/1972	Харыялаах
Молчанова	Нина	Егоровна	5/14/1967	Намцы
Мухина	Саргылана	Николаевна	10/31/1955	Аппаны
Назарова	Светлана	Ананьевна	6/22/1951	Крест-Кытыл
Нелюбина	Анна	Ивановна	4/18/1965	Намцы
Неустроев	Иван	Петрович	3/15/1966	Партизан
Неустроева	Маргарита	Григорьевна	5/26/1963	Намцы
Николаев	Юрий	Александрович	4/12/1981	Кысыл-Сыр
Никонов	Петр	Васильевич	6/6/1948	Партизан

Новгородов	Александр	Дмитриевич	10/10/1962	Бымьахтаах
Новгородов	Александр	Петрович	9/6/1956	Аппаны
Новгородова	Екатерина	Филипповна	2/16/1982	Аппаны
Новикова	Мария	Прокопьевна	8/2/1948	Намцы
Обутова	Анна	Николаевна	2/24/1956	Намцы
Оконешников	Сергей	Иванович	10/16/1973	Крест-Кытыл
Оконешников	Гаврил	Николаевич	10/2/1976	Кысыл-Сыр
Оконешников	Антон	Александрович	8/11/1957	Партизан
Оконешников	Петр	Семенович	2/21/1963	Хонгор-Бие
Оконешников	Сергей	Иванович	10/16/1973	Крест-Кытыл
Оконешникова	Наталья	Михайловна	8/17/1956	Намцы
Олесов	Александр	Петрович	9/18/1962	Крест-Кытыл
Олесов	Анатолий	Васильевич	6/10/1956	Никольцы
Олесов	Инокентий	Алексеевич	11/7/1949	Кысыл-Сыр
Олесова	Анна	Макаровна	6/21/1970	Хатас
Осипова	Александра	Валерьевна	5/31/1975	Крест-Кытыл
Осипова	Анна	Дмитриевна	3/18/1949	Намцы
Охлопков	Афанасий	Иванович	8/1/1962	Модутцы
Охлопков	Василий	Николаевич	11/6/1951	Намцы
Охлопков	Семен	Михайлович	10/19/1957	Кысыл-Сыр
Охлопкова	Сардана	Кимовна	1/30/1968	Хатырык
Павлов	Валерий	Юрьевич	2/21/1967	Модутцы
Павлов	Юрий	Алексеевич	4/4/1971	Намцы
Павлова	Алена	Альбертовна	12/16/1972	Намцы
Павлова	Анна	Георгиевна	8/6/1957	Намцы
Павлова	Марианна	Никитична	4/12/1962	Бетюнцы
Павлова	Раиса	Романовна	4/8/1950	Намцы
Панькова	Аграфена	Трофимовна	5/21/1962	Аппаны
Пестерева	Валентина	Хрисанфовна	10/13/1963	Харыялаах
Пестряков	Проконий	Прокопьевич	6/14/1970	Намцы
Пестрякова	Светлана	Афанасьевна	8/27/1984	Графский Бер-рег
Пестрякова	Зоя	Николаевна	1/24/1958	Хатас
Петров	Андрей	Степанович	6/9/1959	Намцы
Петров	Николай	Николаевич	6/9/1957	Аппаны
Петров	Анатолий	Степанович	2/18/1966	Харыялаах
Петрова	Мария	Михайловна	12/2/1958	Кысыл-Сыр
Петрова	Тамара	Михайловна	11/12/1955	Хатырык
Петухов	Иван	Семенович	12/16/1977	Хатас
Полициков	Константин	Романович	3/8/1975	Искра
Попов	Иван	Николаевич	29.09.1967	Арбынцы
Попов	Владимир	Дмитриевич	3/12/1961	Намцы
Попова	Мария	Терентьевна	5/2/1949	Хатас
Попова	Анжелика	Петровна	1/24/1971	Намцы
Попова	Лидия	Васильевна	4/11/1959	Намцы
Попова	Людмила	Тихоновна	10/17/1965	Намцы
Потапов	Григорий	Семенович	4/7/1957	Никольцы
Потапова	Ульяна	Егоровна	1/28/1961	Харыялаах
Прокопьева	Анна	Егоровна	9/27/1979	Красная Деревья
Протопопова	Саргылана	Петровна	4/4/1973	Партизан
Протопопова	Марианна	Никифоровна	7/29/1966	Искра
Прядзеникова	Дария	Константиновна	1/23/1945	Бетюнцы
Птицын	Афанасий	Михайлович	1/27/1963	Намцы
Рехлясова	Людмила	Гавриловна	11/1/1965	Намцы
Романова	Пелагея	Петровна	8/4/1972	Намцы
Саввинов	Инокентий	Егорович	7/8/1968	Хонгор-Бие
Саввинова	Екатерина	Даниловна	4/19/1961	Намцы
Самсонов	Сергей	Александрович	1/2/1952	Затон
Самсонова	Изабелла	Дмитриевна	6/21/1957	Хатас
Семенов	Петр	Кимович	8/21/1965	Намцы
Семенов	Петр	Петрович	7/22/1967	Намцы
Семенов	Клара	Николаевна	6/26/1955	Крест-Кытыл
Сергучева	Нюргуяна	Артемовна	5/27/1971	Намцы
Сивцев	Вадим	Семенович	9/2/1970	Кысыл-Сыр
Сивцев	Иван	Иванович	11/7/1973	Намцы
Сивцев	Федор	Петрович	3/12/1965	Аппаны
Сивцев	Айылган	Ильич	5/17/1976	Намцы
Сивцева	Надежда	Васильевна	10/6/1975	Хонгор-Бие
Сивцева	Аграфена	Михайловна	4/10/1958	Красная Деревья
Сивцева	Александра	Григорьевна	7/11/1961	Аппаны
Сивцева	Лидия	Ивановна	5/30/1952	Намцы
Сивцева	Матрена	Прокопьевна	12/31/1958	Намцы
Сивцева	Октябрина	Игнатьевна	10/29/1959	Аппаны
Сидоров	Владимир	Егорович	5/9/1957	Намцы
Слепцов	Константин	Михайлович	12/15/1968	Намцы
Слепцова	Варвара	Дмитриевна	11/17/1962	Аппаны
Сметанина	Татьяна	Тимофеевна	4/1/1946	Затон
Сокольников	Григорий	Григорьевич	3/20/1971	Намцы
Соловьев	Владислав	Инокентьевич	10/3/1977	Аппаны
Соловьев	Иван	Прокопьевич	12/9/1972	Хатырык
Соловьев	Сергей	Петрович	8/22/1972	Бымьахтаах
Соловьева	Клара	Афанасьевна	12/28/1960	Намцы
Сорокумов	Василий	Николаевич	7/16/1969	Бымьахтаах
Софронов	Устин	Петрович	12/10/1970	Бымьахтаах
Софронова	Александра	Ивановна	10/4/1976	Намцы
Степанова	Светлана	Сергеевна	6/8/1977	Хатас
Степанова	Альбина	Петровна	6/27/1973	Харыялаах
Судздалов	Алексей	Анатолеевич	3/20/1978	Намцы
Сыроватская	Мария	Николаевна	2/1/1954	Хатырык
Сыромитникова	Мария	Ивановна	3/29/1970	Бетюнцы
Тихонова	Татьяна	Ивановна	4/5/1962	Модутцы
Томская	Алена	Алексеевна	9/21/1964	Кысыл-Сыр
Тоскина	Жанна	Николаевна	7/13/1977	Намцы
Трапезникова	Августина	Никитична	8/19/1947	Крест-Кытыл
Третьякова	Анна	Петровна	4/24/1971	Хонгор-Бие
Уваровская	Любовь	Николаевна	12/22/1966	Модутцы
Фадеев	Виталий	Юрьевич	3/8/1977	Намцы
Федоров	Василий	Николаевич	12/16/1952	Хонгор-Бие
Федорова	Айна	Константиновна	1/2/1	

КЭРИЭСТЭБИЛ

Күндү аҕабыт, эһэбит, хос эһэбит, убайбыт, таайбыт Ядрихинский Пантелеймон Гаврильевич уһун, ыарахан ыарыыттан олохтон туораабыта тохсунньу 15 к. номнуо 40 хонугун туолар. Биһиги аҕабыт 1944 с. тохсунньу 9 к. Ядрихинский Хабырыыс уонна Андреева Балбаара дьиз кэргэнигэр күн сириг көрбүтэ. Аҕалара Хабырыыс эдэригэр ыалдыан өлөн, ийэлэрэ Балбаара оҕолорун соҕотун иитэн, үөрэттэрэн ыал онгортубута. Пана Партизан, Хамаҕатта, Нам оскуола-ларыгар үөрэнэн 10-с кылааһы бүтэрбитэ. Оҕо эрдэбиттэн уруһуйдуур, уһанар дьобурдааҕа. 1963 с. Владивосток куоракка үс аҕар сыл муораҕа сулуспаалаан кэлбитэ. Армия кэнниттэн 1966 сылтан Нам «Межколхозстрой» тэрилтэтигэр болуогунньугунан үлэли кирибитэ уонна ити тэрилтэ үлэтэ тохтуор диэри тутуу маастарынан, прорабынан, завхонунан үтүө суобастаахтык үлэлээбитэ. Урукку кэмгэ МПМК тэрилтэтэ оройуонга саамай улахан тутууну ытгар бөдөн, элбэх үлэһиттэрдээх тэрилтэ этэ. Биһиги аҕабыт завхонунан үлэлиир кэмигэр тэрилтэ 100 сибииннээлэх хаһаайыстыбалаах этэ, ону таһынан дэлээнэҕэ мас кэрдитэ, стройматериалынаан хааччылыы барыта кини үлэтин эбээһинэнигэр киирэрэ. 1975 с. Иркутский куоракка тутуу маастарын курсун итэтин үрдэтимиитэ. Пантелеймон Гаврильевич оройуонга элбэх тутуулары олоххо киллэрингэр үтүө сыратын, сэмэй кылаатын киллэрситэ. Үтүө суобастаах үлэтэ кэмигэр сыаналанан харчынан, сыаналаах бэлэхтэринэн, Бочуотунан грамоталарынан, соц. куоталаһы знактарынан бэлиэтэммитэ. Коммунистическай үлэ ударнигы аатын ылбыта. 1967 с. Абытан төрүттээх, омук тыла үөрэхтээх учуутал кыһыны Нарахаева Валентианы көрсөн сүрэхтэрин холбоон ыал буолбуттара. Утуу-субуу 5 оҕону төрөтөн улахан дьиз кэргэн буолбуттара. Биһиги аҕабыт теһе да дьийтэттэн тэйэ сылдан үлэлээтэр, дьийтигэр сүрдээх бугуруу хаһаайыстыбаннай, дьиз кэргэнигэр болгомголоох үтүө хаһаайын этэ. Куруутун рюкзак мунгунан борддуктатын сүгэн киирэн кэлэрэ хаһан да умнуллубат түгэн буолан өйбүтүгэр хаалыаҕа. Аҕабыт, эһэбит, убайбыт, таайбыт Пана аймактарыгар, табаарыстарыгар үчүгэйдик сыһыаннаһара, туох кыалларынан көмөлөһөр, өйүүр киһибит этэ. Дьиз кэргэниһинэн 4 көлүөнө «Төлөннөх сүрэхтэр» пионерскай этэрээт чилиэнэрин аатын ылбыттар. Биһиги аҕабыт барыбытын үөрэттэрэн, ыал онгортон 6 сиэни, 1 хос сиэни бүүбэйдээн эһээ дэтэн, оловун салгыыр ыччаттардаах дьонун олобу олонор ааста. 2002 с. сиһин тоновоһугар уустук операцияны онгортубута. Онтон ыла инбэлииккэ тахсан дьиз киһитэ буолбута. Онно да мээһэ олоҕортоҕо, күннэтэ минньигэс килиэбин астыы сылдьыбыта, барыбытын сүбэлиин-амалыы, такайа сылдьааччы. Күндү киһибит сырдык мөссүөнүн үйө-саас тухары сүрэхпитигэр хатаан, мөлдүй өйдүү-саньы, ахта сылдьыахпыт.

Кыргытара, уола, сиэнэрэ, хос сиэнэ, балтылара, күтүөттэрэ

МАХТАЛ

Тапталлаах балтым, ийэбит курдук саныыр эдьийбит Петрова Мария Федоровна ыарахан ыарыыттан ыалдыа сытар кэмигэр күүс-көмө буолбут Нам реанимациятын үлэһиттэригэр, чугас аймактарытыгар, ыалларбытыгар: Чуолаан, Москвитина Викториа, Петрова Аннаҕа, Парникова Ленаҕа, Березкиннар дьиз кэргэттэригэр, Скрябиннар, Игнатьева Антонинаҕа, Бурашева Варвараҕа, Мухиннар уонна Намнаары киин ветеринарнай сулуспа үлэһиттэригэр барҕа махталбытын тиэрдэбит. Үлэһитигэр, олох-хутугар ситиһини, доруобуйаны баҕарабыт.

Эдьийэ Света, оҕолоро, сиэнэрэ

Администрация муниципального образования «Намский улус» объявляет о проведении открытого по форме подачи предложений о цене аукциона по продаже автотранспортного средства: Аукцион проводится в форме торгов, открытого по составу участников и открытого по форме подачи предложений по цене пакета акций в соответствии с требованиями Федерального закона Российской Федерации «О приватизации государственного и муниципального имущества» от 21.12.2001 г. № 178-ФЗ и Положением об организации продажи государственного или муниципального имущества на аукционе, утвержденным постановлением Правительства Российской Федерации от 12 августа 2002 г. № 585 (с изменениями и дополнениями), (далее – Положение).

ИНФОРМАЦИЯ ОБ ИМУЩЕСТВЕ:

№	Наименование имущества, год вып., рег. знак	Марка	ПТС	Нач. цена (руб.) с НДС	Задаток (руб.)	Шаг аукциона (руб.)
1	Автомобиль спец. пассажирский	УАЗ-220695-04	73 МУ 465625	96900	9690,00	4845,00

Расценка устанавливается на основании отчета независимого расценщика

- Организатор аукциона: Комитет по управлению муниципальным имуществом.
- Оплата приобретаемого покупателем транспортного средства производится одновременно в течение семи дней со дня проведения аукциона.
- Заявки на участие в аукционе принимаются с 19.12.2012 г. по 19.01.2013 г. с 9.00 час. до 17.00 час. по адресу: с. Намцы, ул. Октябрьская, 1, каб. 217, тел. 41-6-76.

- Для участия в аукционе претендент представляет продавцу (лично или через своего полномочного представителя):
 - заявку по утвержденной продавцом форме;
 - платежный документ, с отметкой банка плательщика об исполнении платежа для подтверждения перечисления претендентом установленного задатка в счет обеспечения оплаты приобретаемого на аукционе транспортного средства;
 - нотариально заверенные копии учредительных документов юридического лица;
 - копия документа, подтверждающего государственную регистрацию юридического лица;
 - решение соответствующего органа управления покупателя о приобретении транспортного средства (в случае подачи заявки юридическим лицом);
 - доверенность, оформленную в установленном порядке (в случае подачи заявки представителем юридического лица);
 - копии документов, удостоверяющих личность (в случае подачи заявки физическим лицом).

- Размер задатка на участие в аукционе составляет 10% от начальной

цены продажи транспортного средства, и перечисляется претендентом на следующие реквизиты до подачи заявки на участие в аукционе:

Получатель ФКУ МФ Республики Саха (Якутия) по Намскому улусу (Администрация МО «Намский улус») Доп. офис 8603/№ 067 ИНН 1417006575, КПП 141701001 Филиал 8603 Якутское отделение г. Якутск БИК 049805609 корр.счет 301018104000000000609 р/с 4030281027600006 л/с 55000017019 Вид платежа: Задаток на участие в аукционе

- Аукцион проводится 21.01.2013 г. в 11.00 час. по адресу: Намский улус, с. Намцы, ул. Октябрьская, 1 каб. 217
- Номер телефона, местного нахождения продавца и комиссии: Намский улус, с. Намцы, ул. Октябрьская, 1 каб. 217, тел. 8 (41162) 41 676.
- Шаг аукциона составляет 5% от начальной цены продажи имущества
- Претенденты могут ознакомиться с иными сведениями по продаже транспортного средства по адресу: Намский улус, с. Намцы, ул. Октябрьская, 1 каб. 312, 42-5-34
- До признания участником аукциона претендент имеет право отказаться от участия в торгах, направив письменное уведомление по адресу Продавца об отзыве заявки. В случае получения Продавцом указанного уведомления до даты окончания принятия заявок, задаток возвращается претенденту в срок не позднее 5 (пяти) дней со дня поступления указанного уведомления. В случае получения Продавцом уведомления после срока окончания приема заявок, задаток претенденту возвращается в порядке, установленном для участников аукциона.

Главный специалист КУМИ М.Л. Саввинова

БИЛЛЭРИИЛЭР

27 декабря 2012 г. ИЗВЕЩЕНИЕ

В соответствии с Земельным кодексом Российской Федерации, информируем о предоставлении в аренду земельных участков из земель населенных пунктов, по адресу:

- * Тюбинский наслег, с. Булус, ул. Лесная-1, корп. 3 площадью 2000 кв.м под ЛПХ (приусадебный участок).
- * Тюбинский наслег, с. Булус, ул. Лесная-1, корп. 4 площадью 2000 кв.м под ЛПХ (приусадебный участок).
- * Тюбинский наслег, с. Булус, ул. Лесная-1, корп. 5 площадью 2000 кв.м под ЛПХ (приусадебный участок).
- * Хамагаттинский наслег, летник Убаба-Монгубут площадью 950 кв.м под сайылык.
- * Хамагаттинский наслег, с. Крест-Кытыл, ул. Комсомольская, 36, корп. 2 площадью 2000 кв.м под ЛПХ (приусадебный участок).
- * Хамагаттинский наслег, с. Крест-Кытыл, ул. Жирковой, 10 площадью 2000 кв.м под ЛПХ (приусадебный участок).

За справками обращаться в администрацию соответствующих наслегов.

Главный специалист КУМИ САВВИНОВА М.Л.

20 декабря 2012 г. ИЗВЕЩЕНИЕ

В соответствии с Земельным кодексом Российской Федерации, информируем о предоставлении в аренду земельных участков из земель населенных пунктов, по адресу:

- * Хамагаттинский наслег, с. Крест-Кытыл, ул. Е.С. Охлопкова, 7 площадью 1813 кв.м под ЛПХ (приусадебный участок).
- * Хамагаттинский наслег, с. Крест-Кытыл, ул. В.П. Жирковой, 13, корп. 1 площадью 2000 кв.м под ЛПХ (приусадебный участок).
- * Хамагаттинский наслег, с. Крест-Кытыл, ул. Г.П. Авксентьевой, 5 площадью 2000 кв.м под ЛПХ (приусадебный участок).
- * Хамагаттинский наслег, с. Крест-Кытыл, ул. Новобольничная, 1, корп. 3 А площадью 1200 кв.м под ЛПХ (приусадебный участок).

За справками обращаться в администрацию соответствующих наслегов.

Главный специалист КУМИ САВВИНОВА М.Л.

ИТОГИ РОЗЫГРЫША НОВОГОДНЕЙ ЛОТЕРЕИ МАГ. «РОССИЙСКАЯ ОБУВЬ» Сертификаты на 1000 руб.

- 0345 — Афанасьева Зоя Васильевна
 - 0281 — Софронов Александр Николаевич
 - 0478 — Корнилова Любовь
 - 0086 — Тимофеев Василий Иннокентьевич
 - 0498 — Бетонский Александр Николаевич
 - 0686 — Федосеева Мария Владимировна
 - 0135 — Пестрякова Светлана Афанасьевна
 - 0654 — Казаренко Раиса Алексеевна
 - 0265 — Федорова Сергилана Николаевна
 - 0620 — Новгородова Анжелика Анатольевна
- Сертификаты на 5000 руб.**
- 0373 — Попов Юрий — 8 кл. X-Арынской ср. шк.
 - 0706 — Ядрихинская Жанна Спиридоновна
- Супер-приз 10000 руб.**
- 491 — Андросова Анна Васильевна — Бетюныч.
- Всех наших покупателей поздравляем с наступившим годом! Жизненных благ, удач! Будьте всегда с нами! Выигравших просим подойти в магазин «Российская обувь» по адресу: Советская, 15 за сертификатами!

В с. Намцы продаем 2-хкомнатную ч/б квартиру, второй этаж. **Тел. 8924877668**

Продаю автомобильную рацию. **Тел. 89142810018**

Грузовые перевозки до 2-х тонн по селу, по городу. **Тел. 89841160270, 89234661967**

Продается 3-хкомн. квартира в центре, стеклопакет, теплая. **Тел. 89234673467**

Редактор В.Г. КАСЬЯНОВ
ОТДЕЛЛАР: информация, сурук, төрүт культура — **41496;**
 бухгалтерия — **41141;**
 факс — **41141;**
 редакционной-издательской ситим — **41332**

Тэрийэн таһарааччылар: СР Правительствота, «Нам улууһун «Энсиэли» хаһыат редакцията» автономнай учреждение. Сибээс, информационнай технологиялар уонна маассабай коммуникациялар эйгэлэригэр кэтээн көрүүгэ Федеральнай сулууспаны СР управлениетыгар 2012 с. олунньу 7 күнүгэр регистрацияламмыт нүөмэрэ — **ПИ №ТУ14-0216.**

Сурукка ааккытын-суолугун, үлэтигэр, дьийдүт аадырыһын чопчу ыйыҥ. Редакцияра киирибит суруктар төннөрүллүбэттэр. **Автор этэрэ хаһыат санаатыһын мөлдүй биир буолбат.**

“ЭНСИЭЛИ” - Нам улууһун хаһыата.
678380, Саха Республиката, Нам улууһа, Нам сэл., Заложной ул. 4.
E-mail: Namtsy41141@mail.ru; editor@namtsy.sakha.ru

«Энсиэли» хаһыат РИС таһылына, таһылына уонна бэчээтигэр сыаҕар бэчээттэнэ. **Аадырыһа:** Нам сэл. Заложная ул. N4 Формата А3. Кээмэйэ 2,0 бэчээт. **Лиис Көтүл сыананан атыыланар Индекс — 54889.** Тираһа — 2140 Бэчээккэ илии баттанытын графига — 12:00 ч. 11.01.2013 с. Бэчээккэ илии баттанна — 11:20 ч. 11.01.2013 с.

Сеть магазинов **ЯКУТСКИЙ БРОЙЛЕР**
 ОАО "Нерюнгринская птицефабрика"

печень цыпленка бройлера

ХОРОШАЯ ХОЗЯЙКА И ИЗ ПЕЧЕНИ СДЕЛАЕТ... ТОРТ!

Магазин Нерюнгринской птицефабрики «Якутский бройлер» реализует продукцию по фирменным ценам — яйцо по 6,4 руб., тушка цыпленка бройлера — 154 руб., филе — 223, бедро — 157, голень — 193, фарш — 189, суп. набор — 114 руб., а также продукты питания по низким ценам.
Наш адрес: с. Намцы, ул. Чернышевского, 7

Наследная администрация МО «Хатын-Арынский наслег» объявляет сбор документов на получение субсидии из местного бюджета МО «Хатын-Арынский наслег» на реализацию муниципальных целевых программ в 2013 году, в виде финансовых средств по основным направлениям: капитальное строительство, реконструкция и капитальный ремонт многоквартирных домов МО «Хатын-Арынский наслег», развитие сельского хозяйства, пожарная безопасность на территории МО «Хатын-Арынский наслег» и прочие программные мероприятия. Документы предоставляются с 14 января 2013 г. по 22 января 2012 г. Информация размещена на официальном сайте МО «Хатын-Арынский наслег» sakha.gov.ru. За условиями конкурсного отбора обращаться к Степановой А.Н. — юристу наследной администрации МО «Хатын-Арынский наслег».

Муома улуһун Хонуу бөлүгүгэр өр сылларга бухгалтериян үлэһитигэр, улэ ветерана КАЛИНИНА (БАГДАШИНА) Розалия Михайловна б.д. тохсунньу 2 күнүгэр соһуччу ыарахан ыарыыттан күн сириттэн өлөн туораабытын бары билэр дьонугар диригин куртугунан туран иһитинэрэбит.	Улууһааһы киин балыһа администрацията, профсоюзнай комитетта, поликлиника, акушерскай сулууспа коллектива акушерка Аверьянова Галина Юрьевна уонна быраас кардиолог Аверьянова Наталья Валентиновна тапталлаах ийэтэ, эбээлэрэ, улэ ветерана ГОВОРОВА Екатерина Алексеевна уһун, ыарахан ыарыыттан өлбүтүнэн дириг куртурбаммытын тиэрдэбит.
Аймактара	Екатерина Алексеевна
«Нам улууһа» МТ КУМИ кылаабынай специалистыгар Саввинова Мария Леонидовна тапталлаах ийэтэ	Выражаем глубокое соболезнование Галине Юрьевне, ее родным и близким по поводу кончины горячо любимой мамы, бабушки, ветерана труда, отличника торговли ГОВОРОВОЙ Екатерины Алексеевны. Гуляевы, Кулаковы
КОЛОДЕЗНИКОВА Нюргюстана Прокопьевна эмискэ ылдыан күн сириттэн барбытынан дириг куртурбаммытын тиэрдэбит.	ГОВОРОВОЙ Екатерины Алексеевны.
«Нам улууһа» МТ дьаһалтата	Гуляевы, Кулаковы
Выражаем глубокое соболезнование нашему классному руководителю Далбаевой Анне Алексеевне по поводу кончины после продолжительной болезни мужа МАРКОВА Николая Филипповича. Скорбим вместе с вами. Ученики 10 «в» класса, выпуск 1968 г.	Намский Участок Якутского Отделения Энергобыта выражает глубокое соболезнование Аверьянову Александру Юрьевичу по поводу кончины после тяжелой болезни любимой матери ГОВОРОВОЙ Екатерины Алексеевны.
МАРКОВА Николая Филипповича.	ГОВОРОВОЙ Екатерины Алексеевны.
РСФСР норуот үөрэтириитин туйгуна, Нам улууһун бочуоттаах гражданина, «За доблестный труд в период ВОВ в 1941-1945 гг.» мэтээл, «Огнелюбник ГО СССР», СССР ДОСААФ КК, ЫСБЛС КК «За активную работу с пионерами» балиэлэр хаһаайына, педагогическай улэ ветерана МАРКОВ Николай Филиппович уһун, ыарахан ыарыыттан ылдыан күн сириттэн барбытынан оҕолоругар, сиэннэригэр, кэргэнигэр Анна Алексеевнага дириг куртурбаммытын тиэрдэбит.	Күндү уолбут, бырааппыт ИВАНОВ Роман Владимирович эдэр сааһыгар соһуччу тохсунньу 1 күнүгэр күн сириттэн туораабытынан кэргэнигэр, оҕолоругар, ийэтигэр, аҕатыгар, бириг төрөөбүттэригэр, чугас дьонугар дириг куртурбаммытын тиэрдэбит.
МАРКОВ Николай Филиппович	ИВАНОВ Роман Владимирович
И.С. Гаврильев аатынан Нам 1 №-дээх орто оскуолатын коллектива, администрацията, профкома	Бириг үөскээбит дорбобут ИВАНОВ Роман Владимирович тохсунньу 1 күнүгэр соһуччу олохтон туораабытынан дьиз кэргэнигэр, чугас дьонугар дириг куртурбаммытын тиэрдэбит.
Күндү, таптыыр ийэбит, эбээбит, хос эбээбит, тыыл, улэ ветерана, потребкооперация туйгуна, «Бочугот Знага» уордунан кавалера ГОВОРОВА Екатерина Алексеевна бу дьыл тохсунньу 10 күнүгэр 85 сааһыгар уһун, ыарахан ыарыыттан ылдыан орто дойдуттан барбытын бары аймактарытыгар бириг дьоммутугар диригин куртугунан туран иһитинэрэбит. Кыһа, уолаттара, кийииттэрэ, сиэннэрэ, күтүөттэрэ, хос сиэннэрэ	«Хатырык нэһилиэгэ» МТ дьаһалтата, нэһилик депутаттарын сэбиэтэ, ветераннар сэбиэттэрэ, Хатырык нэһилиэгин олохтооһо, тапталлаах кэргэн, аҕа, убай ИВАНОВ Роман Владимирович эдэр сааһыгар ыарахан ыарыыттан күн сириттэн барбытынан кэргэнигэр Намира Ивановнага, оҕолоругар, ийэтигэр, аҕатыгар, бириг төрөөбүттэригэр уонна бары чугас аймактарыгар дириг куртурбанарын тиэрдэбит.
ИВАНОВ Роман Владимирович	ИВАНОВ Роман Владимирович
Хатырык нэһилиэгин олохтооһо, тапталлаах кэргэн, аҕа, убай	М.К. Аммосов аатынан Хатырык орто оскуолатын коллектива